

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ**

**Кваліфікаційна робота
магістра**

на тему **ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ PROFESIÓN В
ІСПАНОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ**

Виконала: студентка 2 курсу, групи
8.0358-і
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.051 Романські мови
та літератури (переклад включно),
перша – іспанська
освітньої програми Мова і література
(іспанська)
Спільник Олена Віталіївна

Керівник к.ф.н., доц. Телкова О. В.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент к.ф.н., доц. Стрюкова Н.О.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології _____
Кафедра романської філології і перекладу _____
Освітній рівень магістр _____
Спеціальність 035 Філологія _____
Спеціалізація 035.05 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша – іспанська
Освітня програма Мова і література (іспанська) _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
«_____» _____ 2020 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
СПІЛЬНИК ОЛЕНІ ВІТАЛІЇВНИ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту) «Особливості вербалізації концепту PROFESIÓN в іспаномовній картині світу»

Керівник кваліфікаційної роботи (проекту) Телкова Оксана Василівна,
к.ф.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «22» квітня 2019 року № 597-с

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту) _____
04 січня 2020 р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту)
теоретичні засади концепту як лінгвістичного явища; лексикографічна,
пареміологічна, експериментальна профілізація концепту PROFESIÓN;
словники іспанської мови; електронний лінгвістичний корпус іспанської
мови CORPES XXI.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1) здійснити огляд теоретичних джерел; 2) провести лексикографічну,
пареміологічну, експериментальну профілізацію концепту PROFESIÓN;
3) побудувати структуру концепту PROFESIÓN.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Телкова О. В., к.ф.н., доц.	03.05.2019	03.05.2019
Розділ 1	Телкова О. В., к.ф.н., доц.	11.06.2019	11.06.2019
Розділ 2	Телкова О. В., к.ф.н., доц.	05.09.2019	05.09.2019
Висновки	Телкова О. В., к.ф.н., доц.	07.11.2019	07.11.2019

6. Дата видачі завдання 22.04.2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	квітень 2019	виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	травень 2019	виконано
3.	Написання вступу	травень 2019	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	червень 2019	виконано
5.	Написання практичного розділу	вересень 2019	виконано
6.	Формулювання висновків	листопад 2019	виконано
7.	Проходження нормоконтролю	грудень 2019	виконано
8.	Одержання відгуку та рецензії	січень 2020	виконано
9.	Захист	січень 2020	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Студент _____
(підпис)

О. В. Спільник
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту) _____
(підпис)

О. В. Телкова
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер _____
(підпис)

М. О. Биба
(ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 85 стор., 73 джерела, 2 додатки.

Об'єкт дослідження: концепт PROFESIÓN в іспаномовній картині світу.

Мета роботи: дослідження особливостей структури та вербалізації концепту PROFESIÓN в іспаномовній картині світу.

Теоретико-методологічні засади: ключові положення теорії когнітивної лінгвістики та концепту (О.О. Потебня, Ю.С. Степанов, О.С. Кубрякова, З.Д. Попова, І.А. Стернін, А.М. Приходько, М.В. Піменова, В.А. Маслова та ін.).

Отримані результати: у першому розділі було проведено дослідження основних положень теорії когнітивної лінгвістики, лексико-семантичного поля; зіставлено погляди різних вчених на поняття «концепт»; розглянуто різні підходи щодо структури та типології концептів; представлено методiku їх досліджень та визначено етапи вивчення концепту PROFESIÓN. У другому розділі були проаналізовані визначення, етимологія, частотність вживання концепту PROFESIÓN; розроблена структура та виявлено його тип; побудовано номінативне поле та виділено дієслівні, прикметникові та прийменникові моделі вільних словосполучень за допомогою бази даних CORPES XXI. На базі відібраних номінацій традиційних та новітніх професій (235) проаналізовано концептосферу PROFESIÓN; за результатами пареміологічної профілізації концепту PROFESIÓN виявлено 22 когнітивні ознаки; 7 когнітивних ознак на базі даних CORPES XXI; у результаті експериментальної профілізації на базі вільного асоціативного експерименту виявлено 33 когнітивні ознаки та з'ясовано сучасне розуміння концепту PROFESIÓN носіями іспанської мови. За результатами практичного дослідження концепту PROFESIÓN була прослідкована його еволюція та доведено, що дане когнітивне утворення є актуальним та швидко розвивається у сучасному світі.

Ключові слова: когнітивна лінгвістика, лексико-семантичне поле, концепт, професія, номінативне поле, концептосфера, CORPES XXI, когнітивна ознака, вільний асоціативний експеримент

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	2
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 СЕМАНТИКО-КОГНІТИВНИЙ АНАЛІЗ МОВИ. ТЕОРІЯ КОНЦЕПТУ	7
1.1 Проблеми когнітивної лінгвістики. Семантико-когнітивний аналіз мови..	7
1.2 Концептосфера. Різні підходи до трактування терміну «концепт»	12
1.3 Структура і типологія концептів	17
1.4 Методи та етапи концептуального дослідження	27
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ PROFESIÓN В ІСПАНОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ	32
2.1 Лексикографічна профілізація концепту PROFESIÓN	32
2.2 Когнітивні ознаки концепту PROFESIÓN в іспаномовній картині світу..	44
2.3 Когнітивні ознаки концепту PROFESIÓN на матеріалі вільного асоціативного експерименту	51
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	67
ДОДАТОК А.....	74
ДОДАТОК Б.....	80

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

СП – семантичне поле.

ЛСП – лексико-семантичне поле.

АЕ – асоціативний експеримент.

АЧ – абсолютна частотність.

УПК – універсально-предметний код.

ВСТУП

Актуальність. Слова, як відомо, формують мовну картину світу, об'єднуючись у лексико-семантичні парадигми різного рівня на основі інтегральних або диференційних семантичних компонентів. Ми усвідомлюємо, що словниковий склад мови не є механічною сукупністю механічних лексем, а взаємопов'язаною і взаємозумовленою системою відповідних одиниць, що спонукає мовознавців розглядати не ізольовані слова, а угруповання слів, які представлені у свідомості носіїв мови як вербалізовані фрагменти навколишньої дійсності й ілюструють особливості усієї системи: її цілісність, неперервність, ієрархічну будову.

Одним із пріоритетних напрямків сучасної лінгвістики є когнітивна лінгвістика. З розвитком когнітивного напрямку в лінгвістиці отримав значимості конкретний процес дослідження людини в її взаємодії з навколишнім світом. Людина представлена у всій різноманітності притаманних їй якостей, зв'язків, відносин з реальним світом. На нашу думку, яскравим прикладом цього постулату може служити лінгвокогнітивний аналіз «людини як діяча». У цьому зв'язку ми досліджуємо одне з найголовніших питань даної галузі науки про мову – концепт, а саме актуалізації концепту PROFESIÓN в іспаномовній картині світу.

Наукова новизна полягає у спробі власного дослідження концепту PROFESIÓN в іспаномовній картині світу на матеріалі словників, текстового корпусу та даних вільного асоціативного експерименту для виявлення еволюційних змін у розумінні цього поняття носіями мови.

Об'єктом дослідження є концепт PROFESIÓN в іспаномовній картині світу.

Предмет дослідження є структура концепту PROFESIÓN, а також мовні засоби, які репрезентують досліджуваний концепт в іспаномовній картині світу.

Мета роботи полягає у дослідженні особливостей структури та вербалізації концепту PROFESIÓN в іспаномовній картині світу.

Поставленій меті відповідають такі **завдання**:

- 1) з'ясувати погляди мовознавців на концепт як лінгвістичне явище;
- 2) охарактеризувати основні ознаки концепту;
- 3) описати структуру та типологію концептів;
- 4) дослідити методикау опису концептів та визначити етапи дослідження концепту PROFESIÓN в іспанській мові;
- 5) здійснити відбір фактичного матеріалу для дослідження концепту PROFESIÓN (номінації традиційних та новітніх професій, фразеологізми);
- 6) побудувати номінативне поле концепту PROFESIÓN;
- 7) виділити когнітивні ознаки концепту PROFESIÓN за допомогою лексикографічної та пареміологічної профілізації;
- 8) провести вільний асоціативний експеримент.

Матеріалом дослідження стали 366 назв професій, 133 іспаномовних фразеологізми, відібраних із 3 словників сучасної іспанської мови (друкованих і онлайн, тлумачних і спеціальних ідіоматичних): Biblioteca virtual Miguel de Cervantes, Centro Virtual Cervantes, Mundifranes.com, дані вільного асоціативного експерименту.

Методи дослідження. Дослідження здійснювалось на основі використання таких методів та прийомів: лінгвістичного спостереження та аналізу, описового і компонентного методів, методу аналізу словникових дефініцій, експериментального, комунікативного методу, статистичних методів обчислення кількісних результатів.

Методологічні засади дослідження становлять праці відомих мовознавців та дослідників з теорії концепту як лінгвістичного явища: І.О. Бодуена де Куртене, О.О. Потебні, С.О. Аскольдова, Д.С. Ліхачова, Р.М. Фрумкіної, Ю.С. Степанова, О.С. Кубрякової, М.М. Болдирева, В.І. Карасика, З.Д. Попової, І.А. Стерніна, А.М. Приходька, А.П. Бабушкіна,

Г.Г. Слишкіна, С.Г. Воркачова, В.А. Маслової, М.В. Піменової та інших. Також ми опрацювали дисертації, автореферати дисертацій та статті, присвячені дослідженню концептів, авторів: Ю.С. Степанова, А.А. Оганової, М.В. Осики, О.Ю. Балашової, Л.Л. Банкової, Л.М. Мирошніченка, М.Н. Бондарчука, О.І. Голованової, Г.Р. Іскандрової, К.О. Керер, Н.В. Христианової.

Робота пройшла апробацію на 3х науково-практичних студентських конференціях. Результати дослідження представлено у 3 публікаціях:

1. Спільник О. В. Лексико-семантичне поле зі значенням професійної приналежності в іспанській мові. Різдвяні читання. Різдвяні студентські наукові читання : *Vita in lingua* : Матеріали ІХ міжвишівської студентської науково-практичної конференції. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2017. С. 185-186.
2. Спільник О. В. Лексико-семантичне поле зі значення професійної приналежності в іспанській мові: гендерний аспект. Різдвяні читання. Різдвяні студентські наукові читання : *Vita in lingua* : Матеріали Х міжвишівської студентської науково-практичної конференції. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2018. С. 162-163.

Структура роботи: дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків, двох додатків та списку використаної літератури.

У вступі подано загальні відомості про дану наукову працю, починаючи від умотивування теми, мети, завдань, актуальності дослідження, визначення об'єкту, предмету та структурування роботи.

У першому розділі подаються загальні відомості про когнітивну лінгвістику як лінгвістичну дисципліну, особлива увага приділяється визначенню поняття «концепт», розглянуто питання класифікації, типології концептів, методика їх дослідження та визначені етапи дослідження концепту.

Другий розділ містить власний аналіз концепту PROFESIÓN на матеріалі відібраних назв професій, фразеологізмів, бази даних CORPES XXI та вільного асоціативного експерименту.

У висновках подано узагальнені результати проведеної роботи. Додаток А містить добірку із 366 назв професій в іспанській мові, Додаток Б – 133 фразеологічні одиниці, які стали фактичним матеріалом дослідження.

Загальна кількість сторінок 85, кількість використаних джерел 73.

РОЗДІЛ 1 СЕМАНТИКО-КОГНІТИВНИЙ АНАЛІЗ МОВИ. ТЕОРІЯ КОНЦЕПТУ

1.1 Проблеми когнітивної лінгвістики. Семантико-когнітивний аналіз МОВИ

Когнітивна лінгвістика посідає особливе місце в парадигмі сучасного світового мовознавства, у центрі якого – антропологічний підхід. З'явившись на рубежі століть, а саме в останні два десятиліття ХХ століття, вона стала характерною рисою сучасного мовознавства. Когнітивізм – напрям в науці, який передував появі когнітивної лінгвістики. Об'єктом вивчення когнітивізму, за В.А. Масловою, є «людський розум, мислення й ті ментальні процеси і стани, які з ними пов'язані; це наука про знання та пізнання, про сприйняття світу в процесі людської діяльності» [Маслова 2005, с. 6]. Наразі вчені говорять про когнітивну революцію. Відомий американський лінгвіст Н. Хомський зазначав: «Когнітивна революція відноситься до станів розуму/мозку і того, як вони обумовлюють поведінку людини, особливо до когнітивних станів: станам знання, розуміння, інтерпретації, вірувань тощо» [Chomsky 1991, р. 4].

Варто зазначити, що підґрунтям для розвитку когнітивної лінгвістики стало дослідження семантичного поля та його різновидів. Виникнення поняття «семантичне поле» (далі: СП) пов'язано з відродженням в 20-30 рр. ХХ ст. вчення В. фон Гумбольдта про мову та введенням О.О. Потебнею терміну «внутрішня форма мови» [Потебня 1989, с. 98], з довготривалою науковою дискусією з проблеми «внутрішнього змісту» мови як основного предмету лінгвістичного дослідження.

У сучасному мовознавстві немає одностайної думки щодо визначення поняття СП. Здійснюючи огляд теоретичного матеріалу за темою, ми можемо

виділити декілька думок, які відрізняються одна від одної. Наприклад, А.А. Уфимцева зазначає, що Й. Трір під семантичним або поняттєвим полем розуміє «поняттєву сферу», «коло поняттєвого складу мови»; О. Гулига та Є. Шендельс – граматико-лексичне поле як «сукупність засобів, які взаємодіють між собою та мають певні ознаки»; Г. Іпсен називав «смысловим полем» групу етимологічно пов'язаних слів, об'єднаних смисловою і граматичною спільністю; А. Йоллес – сукупність слів із семантичними зв'язками, які мають своє ядро; Ф. Жилка визначав семантичне поле як складну функціональну системно-структурну одиницю лексико-семантичного рівня; «семантичне поле» В. Порцига ґрунтується на валентних властивостях слів і являє собою синтагматичні утворення [Уфимцева 1962, с. 142].

Разом з терміном «семантичне поле», у лінгвістиці використовується більш вузьке поняття «лексико-семантичне поле» (далі: ЛСП) (М. Покровський, П. Роже, Й. Трір, Г. Іпсен). За А. Уфимцевою, ЛСП – «це крупне об'єднання семантично зв'язаних лексем, що включають в себе лексико-семантичні групи, одна з яких є ядерною [Уфимцева 1980, с. 274]. Лексико-семантичне поле може об'єднувати слова різних частин мови зі спільним значенням, які можуть утворювати всередині поля лексико-семантичні групи. Ф. П. Філін визначає ЛСП як «чітку структуровану лексичну мікросистему, що має тенденцію до постійних перетворень, заснованих як на змінах кількісного і якісного складу периферійних лексем поля, так і на семантичному розвитку його ядерних елементів, об'єднаних спільним семантичним компонентом» [Філін 1982, с. 232].

Структурна організація поля сприймається по-різному: як парадигма (Е.М. Меднікова), як набір кореляцій (Б.П. Городецький), як ряд понятійно-логічних відношень (В. І. Кодухов) і т.д. Більшість учених дійшли згоди щодо розуміння поля як структури, що має ядро і периферію. На думку О.Ю. Антомонова, для організації семантичного поля важливими є такі елементи, як:

- *ядро поля*, що представлено родовою морфемою – компонентом, навколо якого розгортається поле. Оскільки ядро є лексичним вираженням смислів або семантичних ознак, воно як представник усієї парадигми може замінити кожен із членів мікросистеми;
- *центр поля*, який складається з одиниць з інтегральним значенням, що об'єднує ядро з окремими компонентами;
- *периферія поля*, до складу якої входять одиниці, найвіддаленіші за своїм значенням від ядра. Вони деталізують та конкретизують основне значення поля. Зазвичай периферійні елементи перебувають у зв'язку з іншими семантичними полями, утворюючи при цьому лексико-семантичну цілісність мовної системи;
- *фрагменти поля*, які є водночас вертикальною ядерною і центро-периферійною структурою і за своєю семантикою утворюють окрему гіперо-гіпонімічну конструкцію однотипного / різнотипного складу [Антомонов 1987, с. 9].

Отже, вивчення понять семантичного та лексико-семантичного поля лягли в основу розвитку когнітивної лінгвістики. ЛСП дозволяє з'ясувати семантику і валентність лексем, що допомагає дослідити ключовий об'єкт когнітивної лінгвістики – концепт.

Наразі можна говорити про існування когнітивної науки, яка, за визначенням О.С. Кубрякової, є міждисциплінарною і представляє собою парасольковий термін [Кубрякова 2004, с. 7] для ряду наук – когнітивної психології, когнітивної лінгвістики, філософської теорії когніції, логічного аналізу мови, нейрофізіології тощо. У когнітивній лінгвістиці ми бачимо новий етап вивчення складних відносин мови і мислення, проблеми, в значній мірі, характерної саме для вітчизняного теоретичного мовознавства. О.С. Кубрякова підкреслює особливе значення розвитку когнітивної лінгвістики у вітчизняній та російській лінгвістиці тому, що вона досліджує «теми, які завжди хвилювали вітчизняне мовознавство: мова і мислення,

головні функції мови, роль людини в мові і роль мови для людини» [Кубрякова 2004, с.11].

У кінці ХХ століття, вчені починають досліджувати мову з точки зору її участі у пізнавально-когнітивній діяльності людини. У праці З.Д. Попової та І.А. Стерніна зазначається, що формально когнітивна лінгвістика як наука з'являється у 1989 р., коли «в Дуйсбурзі (ФРН) на науковій конференції було оголошено про створення асоціації когнітивної лінгвістики, і когнітивна лінгвістика, таким чином, стала окремим лінгвістичним напрямом» [Попова 2007, с. 8]. Детальне вивчення когнітивної лінгвістики започаткували американські дослідники Джордж Лакофф, Рональд Лангакер, Рей Джакендофф та інші. Фундаментальними для вітчизняного і російського мовознавства стали праці О.С. Кубрякової (роки видань: 1994 1997, 1999, 2004). Саме вони лягли в основу когнітивної лінгвістики в Україні та Росії.

На думку В.А. Маслової, основним поняттям когнітивної лінгвістики є когніція, яка «охоплює знання та мислення у їх мовному втіленні. [...] Мова навіть у більшій мірі, ніж культура та суспільство, дає когнівістам ключ до розуміння людської поведінки, бо [...] ми знаємо про структури свідомості саме завдяки мові, яка дозволяє повідомити про ці структури і описати їх на будь-якій мові» [Маслова 2005, с. 9-10]. До ключових термінів когнітивної лінгвістики автор також відносить *розум, знання, концептуалізацію, ментальні репрезентації, вербалізацію, ментальність, константи культури, концепт, картину світу, концептосфери та інші*. Найважливішим об'єктом дослідження когнітивної лінгвістики за її словами є концепт, тому що «пізнання, з точки зору когнітивної лінгвістики, – це процес породження і трансформації концептів (сми́слів)» [Маслова 2005, с. 16]. Дослідженню даного когнітивного утворення присвячена наша робота.

При вивченні питання когнітивної лінгвістики ми звернулися до збірника праць І.О. Бодуена де Куртене «*Избранные труды по общему языкознанию*» [Бодуэн де Куртенэ 1963], М.М. Болдирєва «*Когнитивная семантика*» [Болдырев 2001], В.А. Маслової «*Введение в когнитивную*

лінгвістику» [Маслова 2005] та робіт Р.М. Фрумкіної, З.Д. Попової та І.А. Стерніна, В.З. Дем'янкова та інших. У працях багатьох дослідників ми знаходимо висвітлення предмету когнітивної лінгвістики – тієї частини діяльності людини, яка відображається та фіксується у мові певного народу. І.О. Бодуен де Куртене одним із перших почав говорити про когнітивізм у лінгвістиці: «із мовного мислення можна виявити ціле своєрідне мовне знання всіх областей буття і небуття, всіх проявів навколишнього світу, як матеріального, так й індивідуально-психологічного та соціального (суспільного)» [Бодуэн де Куртенэ 1963, с.312]. З.Д. Попова та І.А. Стернін зазначають, що когнітивна лінгвістика як наука складається в останні два десятиліття ХХ століття, однак її предмет – «особливості засвоєння і обробки інформації, способи ментальної репрезентації знань за допомогою мови» – був визначений вже на початку розвитку мовознавства у ХІХ столітті [Попова 2007, с. 12]. Лінгвісти стверджують, що когнітивна лінгвістика «досліджує ментальні процеси, що відбуваються при сприйнятті, осмисленні і, отже, пізнанні дійсності свідомістю, а також види і форми їх ментальних репрезентацій» [Попова 2007, с. 9].

О.С. Кубрякова зазначає, що до основних задач когнітивної лінгвістики відносять «опис/вивчення систем подання знань і процесів обробки та переробки інформації, дослідження загальних принципів організації когнітивних здібностей людини в єдиний ментальний механізм, і встановлення їх взаємозв'язку і взаємодії» [Кубрякова 2004, с. 8-9].

Отже, когнітивна лінгвістика як самостійна галузь сучасного мовознавства з'явилася завдяки розвитку когнітивної науки та прагненню вчених до вивчення мови з точки зору її участі у пізнавально-когнітивній діяльності людини. Матеріалом її дослідження є мова у свідомості окремої людини або нації. Кінцевим завданням когнітивної лінгвістики, як і когнітивної науки в цілому, є вилучення інформації про діяльність розуму людини, структури свідомості на базі мови. Дана робота присвячена

дослідженню ключового поняття когнітивної лінгвістики – концепту. Наразі необхідно дослідити різні точки зору щодо трактування терміну «концепт».

1.2 Концептосфера. Різні підходи до трактування терміну «концепт»

Одним із найважливіших понять когнітивної лінгвістики є поняття концептосфери – сукупності концептів, що складають цілісний і структурований простір. Термін *концептосфера* був введений російським академіком Д.С. Ліхачовим. Він визначає концептосферу як сукупність концептів: національних, класових, професійних, сімейних та особистого досвіду людини. Академік стверджує, що чим багатіша культура нації, її література, фольклор, наука, зображальне мистецтво, історичний досвід, релігія, тим багатша концептосфера національної мови. Він писав, що «концепт не складається із значення слова в словнику, це значення є результатом об'єднання особистого та етнічного досвіду людини» [Лихачёв 1993, с. 5-8], підкреслюючи таким чином національно-культурну специфіку концепту. Схожу точку зору поділяє В.А. Маслова, яка вважає, що концептосфера складається з ряду універсальних концептів і констант культури (простору, часу, кількості, причини, долі, числа, відношення частин до цілого, а також – сутності вогню, правди, закону, любові і т.д.), які будують модель світу у кожній культурі [Маслова 2005, с. 69]. У цьому зв'язку ми можемо говорити про організацію концептосфери у вигляді системи *субконцептів*, які мають у своїй структурі ключову інтегральну сему, що їх об'єднує.

Варто зазначити, що серед вчених, які досліджують проблему концепту немає однастайності, тому існують різні точки зору щодо поняття концептосфери. Наприклад, інший погляд щодо даного питання має

Ю.С. Степанов, який вважає, що це лише «концептуальна область, але не концептосфера» [Степанов 1997, с. 44].

У науковому обігу цінним є дослідження концептосфери і концепту вченими З.Д. Поповою та І.А. Стерніним. На думку дослідників, «концептосфера носить впорядкований характер: концепти вступають в системні відносини за схожістю чи відмінністю, утворюючи ієрархію з іншими концептами» [Попова 2007, с. 26]. Вчені також говорять про існування індивідуальних та групових концептосфер (професійної, вікової, гендерної і т.д.). На їхню думку, у когнітивній лінгвістиці широко практикується співставлення різних національних концептосфер між собою, що дозволяє виявити національну специфіку концептуалізації подібних явищ свідомістю різних народів, виявити безеквівалентні концепти і концептуальні лакуни (відсутність концепту) [Попова 2007, с. 27].

У когнітивній лінгвістиці як галузі науки приділяється особлива увага вивченню терміну «концепт». Проблемою дослідження концепту займалися такі вчені, як С.О. Аскольдов, Д.С. Ліхачов, Р.М. Фрумкіна, Ю.С. Степанов, О.С. Кубрякова, М.М. Болдирєв, В.І. Карасик, З.Д. Попова, І.А. Стернін, А.П. Бабушкін, Г.Г. Слишкін, С.Г. Воркачов, М.В. Піменова та інші.

В історії лінгвістичних досліджень існували різні погляди на дане явище. Сам термін вперше був зафіксований у статті С.О. Аскольдова «Концепт и слово» (1928). У даній роботі він визначає концепт як «розумове утворення, яке заміщає нам в процесі думки невизначену безліч предметів одного і того ж роду» [Аскольдов 1997, с. 269]. У подальшому ході досліджень цей термін набув лінгвокультурологічного наповнення у статті Д.С. Ліхачова «Концептосфера русского языка» (1993), який у свою чергу спирався на погляди С.О. Аскольдова.

Р.М. Фрумкіна розглядає концепт як психолінгвістичне явище і відмічає, що смисл концепту – «прослідити путь пізнання смислу концепту і записати результат у формалізованій семантичній мові» [Фрумкіна 1992, с. 3]. Н.Д. Арутюнова розглядає концепт як явище, на розвиток якого впливають

такі фактори, як життєвий досвід, традиції, ідеологія, цінності, притаманні тому чи іншому суспільству: концепти представляють собою свого роду культурний шар, що знаходиться між людиною і світом [Арутюнова 1993, с. 3].

О.С. Кубрякова характеризує термін концепт наступним чином: «концепт (concept; Konzept) – термін, що слугує поясненню одиниць ментальних або психічних ресурсів нашої свідомості і тієї інформаційної структури, яка відображає знання і досвід людини; оперативна змістовна одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи і мови мозку (*lingua mentalis*), всієї картини світу, відображеної в людській психіці. Поняття концепту відповідає уявленню про ті смисли, якими оперує людина в процесах мислення і які відображають зміст досвіду і знання, зміст результатів усієї людської діяльності та процесів пізнання світу у вигляді так званих «квантів» знання» [Кубрякова 1997, с. 89-90].

А.П. Бабушкін розглядає концепт не у вигляді психологічних сутностей, а в якості специфічних характеристик основного змісту тих чи інших семем. За його визначенням, концепт – це «цілісний ідеальний зміст різного ступеня яскравості і чіткості, в якому так чи інакше відбиваються знання людини про факти матеріального і духовного буття; [...] одиниця, що відображає колективну свідомість, яка містить уявлення про предмет реального або ідеального світу і зберігається в національній пам'яті носіїв мови в вербально позначеному вигляді» [Бабушкін 1997, с. 47-51].

До недавнього часу у лінгвістиці була поширеною ідея про тотожність термінів «поняття» та «концепт». Цієї точки зору дотримується Ю.С. Степанов, який стверджує, що внутрішня форма слів концепту і поняття однакова. В дослідженнях вченого концепт розуміється, як утворення більш ширше, ніж поняття [Степанов 1997, с. 40]. Зокрема це просліджується у визначенні, яке Степанов дає концепту: «згусток культури у свідомості людини: те, у вигляді чого культура входить в ментальний світ людини. І, з іншого боку, концепт – це те, за допомогою чого людина –

пересічна, звичайна людина, не «творець культурних цінностей» – сама входить в культуру, а в деяких випадках і впливає на неї» [Степанов 1997, с. 40]. Варто звернути увагу на те, що в даній праці Ю.С. Степанов проводить чітку паралель між концептом та культурою: «концепт – мікро модель культури, він породжує її і породжується нею. Будучи "згустком культури", концепт містить екстралінгвістичну, прагматичну, тобто позамовну інформацію» [Степанов 1997, с. 41].

В інтерпретації інших видатних лінгвістів концепт не ототожнюється з поняттям. Зокрема цієї точки зору тримається В.А. Маслова, яка стверджує, що «концепти – це не будь-які поняття, а лише найбільш складні і важливі з них, без яких важко собі уявити цю культуру («авось» росіян, «порядок» німців і т.д.)» [Маслова 2005, с. 27]. Також вчена знаходить інші відмінності між поняттям та концептом: «поняття включає істотні і необхідні ознаки; концепт, у свою чергу, – і несуттєві ознаки. Концепт і поняття – два паралельних терміна: вони належать різним наукам: поняття – термін логіки та філософії, а концепт – математичної логіки, культурології, лінгвокультурології, когнітивної лінгвістики, хоча за своєю внутрішньою формою вони схожі [Маслова 2005, с. 28-30].

В.І. Карасик визначає концепти як «багатокомпонентні ментальні утворення, фрагменти життєвого досвіду людини, що фіксуються в пам'яті людини» [Карасик 2002, с. 33]. Вчений розглядає концепт як лінгвокультурне утворення та виділяє в ньому ціннісну, образну і понятійну сторони [Карасик 2002, с. 91]. Схожі погляди знаходимо в працях С.Г. Воркачова, який розуміє концепт як «одиницю колективного знання (що відправляє до вищих духовних цінностей), що має мовне вираження і відмічається етнокультурною специфікою» [Воркачѳв 2004, с. 52].

В.В. Красних говорить про концепт як про «максимально абстраговану ідею «культурного предмету», яка не має візуального прототипного образу, хоча і можливі візуально-образні асоціації, пов'язані з ним» [Красных 2003, с. 272]. Окрім концепту, В.В. Красних вводить категорію когнітивної

структури. За нею, «когнітивні простори і когнітивна база формуються когнітивними структурами, які представляють собою змістовну (з певним змістом-значенням) форму кодування і зберігання інформації». Дослідниця визначає когнітивну структуру, як «неподільну і нечленовану когнітивну одиницю, що зберігає «згорнуте» знання і / або уявлення» [Красных 2003, с.64].

Заслуговує на увагу визначення концепту в інтерпретації З.Д.Попової та І.А. Стерніна: «концепт – дискретне ментальне утворення, базова одиниця розумового коду людини, яка володіє відносно впорядкованою внутрішньою структурою та представляє собою результат пізнавальної (когнітивної) діяльності особистості і суспільства, а також несе комплексну, енциклопедичну інформацію про відображуваний предмет або явище, про інтерпретацію даної інформації суспільною свідомістю і ставлення колективної свідомості до даного явища або предмету» [Попова 2007, с. 24].

У працях М.В. Піменової концепт – це «уявлення про фрагмент світу» [Пименова 2004, с.8]. У визначенні дослідниці, концепт постає у вигляді ментальної одиниці, яка зберігає все пізнане народом: у мові фіксується картина світу, властива певного народу. Картина світу рухлива, мінлива, вона розвивається і доповнюється новими знаннями, зумовленими рухом людської думки, спрямованої до пізнання» [Пименова 2013, с.131]. Схожі погляди знаходимо у працях С.А. Жаботинської, яка розглядає концепт як основу для формування мовної картини світу – системи вербалізованих знань [Жаботинская 1997, с. 4].

Отже, у сучасній науці існує декілька підходів щодо визначення терміну «концепт»: 1) лінгвокогнітивний (О.С. Кубрякова, Ю.С. Степанов, С.О. Аскольдов, Д.С. Ліхачов, А.П.Бабушкін, З.Д. Попова, І.А. Стернін, А.П. Бабушкін,); 2) лінгвокультурологічний (С.Г. Воркачов, В.І. Карасик, Г.Г. Слишкін, Ю.С. Степанов, М.В. Піменова, В.А. Маслова); 3) психолінгвістичний (О.О. Залевська, Р.М. Фрумкіна, В.В. Красних); 4) лінгвофілософський (Н.Д. Арутюнова). Також термін «концепт» інколи

ототожнюється з «поняттям» (Ю.С. Степанов). У нашій роботі ми розглядаємо концепт як лінгвокогнітивне утворення, на яке впливають різні культурні фактори. Ми розуміємо, що концепт – це складне, багатокomпонентне утворення, яке має певну структуру. Наразі необхідно приділити увагу дослідженню структури та типології концепту.

1.3 Структура і типологія концептів

Для того, щоб найбільш глибоко зрозуміти та вивчити складне явище концепту, необхідно дослідити його структуру. Неоднорідність структури концепту була помічена багатьма вченими-лінгвістами, тому існують різні точки зору щодо цього питання. З інтенсивним розвитком галузі когнітивної лінгвістики та теоретичного осмислення поняття концепту, його структури та типології, дослідники дійшли висновку, що концепт є «парасольковим» терміном. На доказ цього твердження доцільно звернутися до З.Д. Попової та І. А. Стерніна: «Концепт являє собою парасольковий термін, який об'єднує різні види ментальних явищ, функцією яких є структуризація знань у свідомості людини. Вироблено розуміння того, що концепти – це одиниці мислення, які за своїм змістом і організацією можуть бути дуже різні при збереженні своїх основних функцій – структуривати знання і виступати одиницями розумового процесу» [Попова 2007, с. 80].

У питанні структуризації явища концепту доцільно звернутися до інтерпретації Ю.С. Степанова, який знаходить у ньому наступні елементи: 1) основна, загальнодоступна та загальнознайома ознака; 2) додаткова або декілька додаткових ознак; 3) історична та етимологічна ознака. Перший компонент – зрозумілий та «знайомий» усім носіям певної мови та культури (концепт «8 марта» – «женский день»). Другий компонент – додаткова ознака концепту – може бути ідентифікована лише представниками певної

соціальної групи в окремому соціумі («день захисти прав жінки»). Нарешті, третій компонент – історична інформація – актуальний лише для дослідників у конкретних галузях науки («учрежден по предложению К.Цеткин») [Степанов 1997, с. 40-43].

На думку З.Д. Попової та І.А. Стерніна, концепт складається з *компонентів (концептуальних ознак)*, які в свою чергу організують концептуальні шари. Концептуальні ознаки представлені у вигляді сем, а концептуальні шари – часто у вигляді семем. Шари доповнюють один одного, а також утворюють похідні слова. Периферія концепту складається із слабо структурованих предикацій, які відображають окремі концептуальні ознаки та їх поєднання у вигляді тверджень, установок свідомості, які залежать від культури та менталітету різних людей. Дослідники наводять приклад на базі концепту «труд» в російській свідомості, в інтерпретаційне поле якого входять такі установки, як: *не слід поспішати починати роботу; хто трудиться, тому і погано; тільки праця веде до багатства; чесна праця не приводить до багатства* і т.д. Їх суперечливість пояснюється саме їх приналежністю не до ядра концепту, а до інтерпретаційного поля, яке містить «висновки» з різних установок різних груп людей. Інтерпретаційне поле слабо структуроване [Попова 2001, с. 60].

З.Д. Попова та І.А. Стернін виділяють в структурі будь-якого концепту базовий шар (ядро концепту, образ), інформаційний зміст та інтерпретаційне поле концепту. Вчені пропонують польову модель концепту, на яку ми будемо спиратися у даній роботі:

- 1) в *ядрі* – прототипова одиниця УПК (універсально-предметний код) – вона може бути як загальнонародною, так і груповою та індивідуальною;
- 2) *базові шари* (чуттєві образи), що доповнюють ядро, в послідовності від менш абстрактних до більш абстрактних; загальнонародні ознаки цих шарів лежать в основі досяжного

взаєморозуміння людей при обміні концептами; кількість і зміст цих шарів у свідомості різних людей різне;

- 3) *периферія* – інтерпретаційне поле концепту, що містить оцінки і трактування змісту ядра концепту національною, груповою та індивідуальною свідомістю [Попова 2001, с. 60].

Автори стверджують, що виявити багатокomпонентну та багатшарову організацію концепту можна через аналіз мовних засобів її організації. На нашу думку, створення польової структури, як одного з компонентів дослідження концепту, дозволить нам якнайширше розкрити тему дослідницької роботи.

Дослідженням концепту як складного лінгвістичного явища також займався В.І. Карасик. У структурі концепту лінгвіст виділяє наступні компоненти (сторони):

- *образна* – зорові, слухові, тактильні, смакові, нюхові характеристики предметів, явищ, подій, відображених в нашій пам'яті, тобто ознаки практичного знання;
- *понятійна* – це мовна фіксація концепту, його позначення, опис, дефініція, порівняльні характеристики даного концепту по відношенню до того чи іншого ряду концептів, які ніколи не існують ізольовано; її найважливіша якість – багатовимірна інтегрованість в систему нашого досвіду;
- *ціннісна* характеризує важливість цього психічного утворення як для індивідуума, так і для колективу [Карасик 2002, с. 10].

Далі розглянемо точку зору Г.Г. Слишкіна на структуру концепту. Автор роботи про лінгвокультурні концепти та метаконцепти виділяє у його структурі наступні компоненти:

- 1) інтразону – «сукупність вхідних смислових асоціацій»;
- 2) екстразону – «сукупність вихідних смислових асоціацій»;
- 3) квазіінтразону – «сукупність вхідних формальних асоціацій»;

- 4) квазіекстразону – «сукупність вихідних формальних асоціацій» [Сльшкін 2004, с.6].

Дослідник також стверджує, що структура концепту має ознаку *змінюваності*: «в ході життя мовного колективу структура лінгвокультурного концепту безперервно змінюється, оскільки змінюються зовнішній для людини світ і внутрішня система цінностей. Концепт втрачає старі асоціативні зв'язки і збагачується новими. Зміни в структурі концепту можуть бути пов'язані з коливаннями ступеня його актуальності або трансформацією оцінювання» [Сльшкін 2004, с. 13].

На думку В.А. Маслової, структура концепту може бути представлена у вигляді кола, в центрі якого лежить основне поняття, ядро концепту, а на периферії знаходиться все те, що було привнесене культурою, традиціями, народним і особистим досвідом: «кожен концепт як складний ментальний комплекс включає в себе, крім смислового змісту, ще й ставлення людини до того чи іншого об'єкту, його оцінку й інші компоненти» [Маслова 2005, с.41]. До структури концепту, на думку лінгвіста, входять наступні складові:

- 1) загальнолюдський, або універсальний;
- 2) національно-культурний, обумовлений життям людини в певному культурному середовищі;
- 3) соціальний, який визначається приналежністю людини до певної соціальної верстви;
- 4) груповий, обумовлений приналежністю мовної особистості до певної вікової та статевої групи;
- 5) індивідуально-особистісний, що формується під впливом особистісних особливостей – освіти, виховання, індивідуального досвіду, психофізіологічних характеристик [Маслова 2005, с.42].

Ю.В. Тітова у своїй роботі наголошує, що незважаючи на те, що «концепт має певну структуру, його не можна представити у вигляді жорсткої структури» [Тітова 2010, с. 16]. Дослідниця пояснює це його активною роллю в процесі мислення – «він весь час функціонує,

актуалізується в різних своїх складових частинах і аспектах, з'єднується з іншими концептами і відштовхується від них» [Титова 2010, с. 16].

Схожі погляди знаходимо в працях Н.Н. Болдирєва, який наголошує, що концепт не має жорсткої структури, бо його зміст постійно насичується, інтегруючи в себе нові характеристики, що призводить до збільшення його обсягу, тобто обсягу знань. На думку Н.Н. Болдирєва, структура концепту представлена у вигляді гештальта. За Дж. Лакоффом, гештальт – це «структура, елементи якої не можуть існувати поза цілим, або спільне значення якої не може бути виведене із значень її елементів» [Lakoff 1987, р. 284]. У структурі концепту Болдирєв виділяє наступні компоненти:

- 1) *ядро*, яке складається з конкретно-образних характеристик – результату чуттєвого світосприйняття;
- 2) *похідні (периферія)* – включає абстрактні ознаки, які відображають знання про об'єкти, отримані в результаті теоретичного, наукового пізнання.

Дослідник пояснює, що у кожній окремій людини формування концепту відбувається за різних умов, тому взаємозв'язок структурних компонентів концепту носить індивідуальний характер [Болдырев 2014, с. 44-57].

Інший погляд на структуру концепту представлений М.В. Піменовою. «Структура концепту – це сукупність узагальнених ознак, необхідних і достатніх для ідентифікації предмета або явища як фрагмента картини світу. [...] У структурі концепту відображаються ознаки, функціонально значущі для відповідної культури» [Пименова 2013, с. 131]. Також М.В. Піменова виділяє значно більше ознак концептуальної структури:

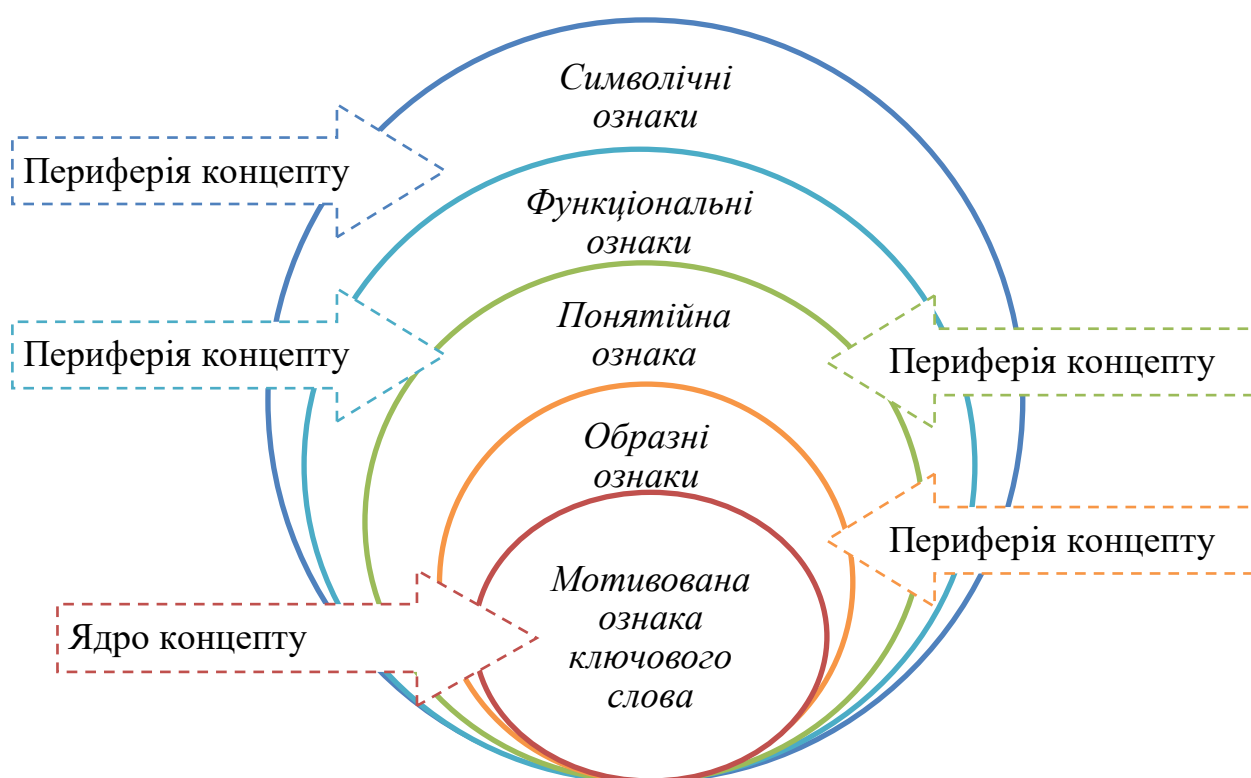
- мотивована ознака слова (репрезентант концепту);
- образні ознаки (виявляється через поєднуваність із якостями репрезентанта концепту);
- понятійна ознака (семантичні компоненти слова, синоніми);
- функціональні ознаки (виражають функціональну значимість референта, сховану за концептом);

- категоріальні ознаки (діменсиональні, квалітативні, квантитативні, ціннісно-оціночні, просторові та часові);
- символічні ознаки (виражають складні міфологічні, релігійні або інші культурні поняття, закріплені за словом);
- іронічні ознаки (виражають втрату ціннісного компонента у структурі концепту, яка в концептуальній картині світу спочатку існувала; «ср. концепт теща») [Пименова 2013, с. 131].

Отже, проаналізувавши різні точки зору, ми дійшли висновку, що більшість лінгвістів виділяє у структурі концепту образ, інформаційно-понятійне ядро та деякі додаткові ознаки. Щодо методики концептуального аналізу, ми тримаємося думки, що необхідно спиратися на вищезазначені методи та виявити ключові слова-репрезентанти певного концепту в мові (базові лексеми-репрезентанти, одиниці, які здійснюють базову вербалізацію концепту, базові мовні репрезентації концепту), структуру, елементи та обумовити їх взаємозв'язки. Таким чином, для подальшого дослідження ми зобразили структуру концепту PROFESIÓN у вигляді схеми.

Схема 1.1

Польова структура концепту

У питанні типології концептів перш за все ми маємо зазначити, що диференціація видів концептів зумовлена неоднорідністю оточуючого середовища, яка прямо відображається у мові. У процесі становлення когнітивної лінгвістики як науки, питання про типологію концептів було одним із головних. Дослідники, які проводили роботу щодо визначення поняття «концепт» приділяють велику увагу класифікації концептів. Отож, розглянемо різні підходи до визначення типології концептів.

Дж. Лакофф висунув гіпотезу про ідеалізовані когнітивні моделі та виділяє 4 їх типи: *пропозиціональні, образ-схематичні, метафоричні та метонімічні моделі* [Lakoff 1987, p. 68]. У праці А. В. Бабушкіна знаходимо наступні типи концептів: *розумові картинки, схеми, гіпероніми, фрейми, інсайти, сценарії* [Бабушкін 1997, с. 54-64]. М.В. Піменова, у свою чергу, виділяє *базові* (космічні, соціальні, психічні) концепти, *концепти-дескриптори* (діменсиональні, квалітативні, квантитативні) та *концепти-релятиви* (концепти-оцінки, концепти-позиції, концепти-привативи) [Піменова 2013, с. 129-130].

Г.Г. Слышкін виділяє *метаконцепти* (первинні і вторинні концепти), в яких реалізується рефлексія носія мови з приводу знакової діяльності, об'єктом та/або суб'єктом якої він є: «до метаконцептів входять фактуальні знання, рефлексивні вміння, ціннісні орієнтації та стереотипи, що стосуються мовної системи і комунікативного процесу» [Слышкін 2004, с. 5, 15]. За В. І. Карасиком, «змістовно всі концепти можна протиставити як параметричні і непараметричні ментальні утворення. [...] Непараметричні концепти можна поділити на регулятивні і нерегулятивні» [Карасик 2002, с. 30-33].

Доцільно також звернутися до класифікації концептів В.А. Маслової:

- *світ* (батьківщина, зимова ніч);
- *стихії і природа* (вода, вогонь, квіти);
- *моральні концепти* (істина, сором);
- *уявлення про людину* (геній, юродивий);

- *соціальні поняття і відносини* (війна, свобода);
- *емоційні концепти* (радість, горе);
- *світ артефактів* (храм) і т. д. [Маслова 2005, с. 70].

Звертаючись до класифікації концептів З.Д. Попової та І.А. Стерніна, варто підкреслити, що з точки зору дослідників, «найбільш важливо розрізняти концепти по тому типу знання, відображенню дійсності, яке вони закріплюють, оскільки саме від цього залежать методи виділення і опису концептів» [Попова 2007, с. 81].

- 1) **Уявлення** – узагальнений чуттєво-наочний образ предмета або явища. Концепти-уявлення можна знайти у словникових дефініціях, які практично повністю складаються з перерахування чуттєвими ознаками предмета: *«дрожь – частое судорожное вздрагивание тела, клен – листовенное дерево с широкими резными листьями»*.
- 2) **Схема** – концепт, представлений деякою узагальненою просторово-графічною або контурною схемою; це гіперонім з ослабленим образом: *«дерево – ствол и крона, образ реки как протяженности, ленты, схематический образ человека – голова, туловище, руки и ноги»*. Схема – проміжний тип концепту між уявленнями і поняттям.
- 3) **Поняття** – концепт, який відображає найбільш загальні, істотні ознаки предмета або явища, результат їх раціонального відображення і осмислення. Наприклад: *квадрат – прямокутник з рівними сторонами, літак – літальний апарат важчий за повітря з несучими площинами*).
- 4) **Фрейм** – багатокомпонентний концепт, об'ємне уявлення, деяка сукупність стандартних знань про предмет або явище. Наприклад, *магазин (компоненти – купувати, продавати, товари, коштувати, ціна та ін.), стадіон (пристрій, зовнішній вигляд, поле для гри на ньому та ін.)*.

- 5) **Сценарій (скрипт)** – це стереотипні епізоди з ознакою руху, розвитку. Фактично це фрейми, що розгортаються в часі і просторі як послідовність окремих епізодів, етапів, елементів. *Стадіон* – це фрейм, а *відвідування стадіону, виступ на стадіоні, реконструкція стадіону* і т.д. – сценарії.
- 6) **Гештальт** – цілісний образ, який поєднує чуттєві і раціональні елементи, а також об'єднує динамічні і статичні аспекти відображуваного об'єкта або явища. Типовими гештальтами є концепти, об'єктивувалися такими лексемами як *черга, гра, катування, любов, доля* та ін. [Попова 2007, с. 81-83].

Дослідники також виділяють наступні типи концептів:

- 1) за характером їх об'єктивованості для людини: *вербалізовані* та *невербалізовані*;
- 2) за приналежністю концептів до певних груп носіїв: *універсальні* (*вода, сонце, батьківщина, земля, дім* та ін.), *національні* (японське *сабі* – самотнє мовчання на лоні природи; фр. *savoir-vivre* – «вміння жити задля задоволення»; російські концепти *духовність, пошлость, смекалка, авось*; західні концепти *толерантність, приватність, вигук, чесна гра* та ін.);
- 3) *групові* (вікові, гендерні, професійні і т.д.) та *індивідуальні* концепти;
- 4) за ступенем абстрактності змісту: *абстрактні* (ментефакти) та *конкретні* (натур факти і артефакти) [Попова 2007, с. 83-84].

М.В. Піменова виділила наступні типи концептів: *образи* (Русь, Росія, мати), *ідеї* (соціалізм, комунізм) та *символи* (лебідь), а також концепти *культури*, які, в свою чергу, поділяються на 1) *універсальні категорії культури* – час, простір, рух, зміна, причина, наслідок, кількість, якість; *соціально-культурні* – свобода, справедливість, праця, багатство; *категорії національної культури* – воля, доля, соборність, душа, дух (для росіян);

етичні – добро, зло, борг, правда, істина; *міфологічні* – боги, ангел-хранитель, духи, домовий [Пименова 2004, с. 8-10].

Типологія структур концептів, представлена М.В. Піменовою:

- 1) за ознакою появи в національній концептосфері: *первісні* (зародились в надрах національної концептосфери) та *запозичені* (привнесені ззовні);
- 2) за ознакою розвитку структури: *концепти, що розвиваються* (активно використовуються в національній концептосфері та поповнюють свою структуру новими ознаками) та *застиглі* (їх структури перестали поповнюватися новими ознаками; часто це пов'язано зі зникненням реалій, пов'язаних із цим концептом);
- 3) за ознакою постійності базової структури: *постійні/збережені* (їх понятійна та ціннісна структура не змінилася, незважаючи на зникнення або трансформацію референтів) та *трансформовані* (ті, що були перенесені на нові реалії у зв'язку зі зникненням референтної бази);
- 4) за ознакою первинності: *первинні/основні* (з'явилися раніше та послуговували базою для розвитку похідних) та *похідні*;
- 5) за ознакою актуальності:
 - а) *провідні/ключові* (широко представлені у пареміологічному фонді, фольклорі, художній літературі) та *другорядні* (знаходяться на периферії, вони вторинні, менш актуальні, а їх репрезентанти менш частотні);
 - б) *постійно актуальні* (ключові), *неактуальні* (другорядні) та *змінні* (ті, які періодично стають актуальними чи неактуальними) [Пименова 2010, с. 143-145].

Отже, розглянуті класифікації актуальні та будуть використані для подальшого дослідження. Варто пам'ятати, що межі між класами концептів розмиті через наявність полісемії у більшості лексичних одиниць. Аналіз

концептів, які вербалізуються у тій чи іншій мові, дозволяє зробити висновки про різноманітність ментальних утворень у концептосфері носіїв мови.

1.4 Методи та етапи концептуального дослідження

У цьому підрозділі ми маємо за мету дослідити методи опису концепту і виділити етапи концептуального дослідження.

Методика дослідження концептів полягає в «інтерпретації значення конструкцій, які об'єктивують ті чи інші особливості концептів; у виявленні частотних (притаманних багатьом концептам) таксономічних характеристик і виділенні за цими характеристиками загальних типологічних ознак концептів, які досліджуються. Далі, на їх основі, узагальнення особливостей концептів, а також виділення концептуальних структур, когнітивних моделей та мовних схем актуалізації того чи іншого концепту» [Стернин 2001, 60].

Вагомий внесок у розробку методики концептуального дослідження зробив Ю.С. Степанов [Степанов 1997]. Виходячи зі структури, запропонованої лінгвістом, можна виділити наступні методи:

1. Метод визначення буквального смислу (внутрішньої форми).

Буквальний смисл може бути присутнім у явищах культури, вербалізованих або пов'язаних зі словами (наприклад, «Восьме березня»), а також у невербалізованих явищах культури (наприклад, звичаї). У цьому методі необхідно звертатися до історії.

2. Історичні методи.

Суть даного метода полягає в тому, що концепти необхідно вивчати на основі даних, які передавалися з покоління в покоління.

3. Соціальні методи.

Концепт необхідно визначити з соціальної сторони, тобто те, як він існує в суспільстві.

4. Експериментальні методи.

Це методи пізнання концептів, за допомогою яких це явище досліджується в умовах мовленнєвої практики. Методом експериментів можна установити частотність вживання того чи іншого концепту у мовленні носія мови.

Таким чином, при дослідженні певного концепту необхідно звертатися до історії, етимології та асоціацій. Отримати ці дані можна за словників, а також методом експериментів. Однак, як зазначає О. М. Сергєєва, для опису будь-якого концепту лексикографічних даних буде недостатньо. Повинні буди розглянуті «дериваційні зв'язки лексеми, а також проаналізована сполучуваність цієї лексеми в загальномовному вживанні або в певній групі текстів» [Сергєєва 1998, с. 36].

З точки зору Н.В. Крючкової, важливим у методиці дослідження концепту є: 1) синхронне дослідження репрезентацій концепту в лексико-семантичних системах мов; 2) проведення асоціативних експериментів; 3) вивчення дискурсивного функціонування слів, які є лексичними репрезентантами концепту. На думку дослідниці, результат такого аналізу дозволить побачити, який зміст вкладають носії тієї чи іншої мови в ті чи інші поняття, і виявити зв'язки, існуючі в концептуальній системі носіїв мови (тобто взаємодія концепту, який аналізується, з іншими). В свою чергу, матеріали, здобуті при проведенні асоціативного експерименту допоможе виявити найбільшу кількість актуальних для сучасного стану свідомості ознак концепту [Крючкова 2008, с. 22].

У нашому дослідженні ми плануємо долучитися до використання вільного асоціативного експерименту (далі: АЕ). Даний метод є одним з найбільш продуктивних засобів дослідження національної картини світу у сучасній лінгвістиці. Вільний АЕ використаний для дослідження концепту PROFESIÓN з метою виявлення додаткових когнітивних ознак та з'ясування сучасного стану даного когнітивного утворення в іспаномовному світі. За визначенням Великого психологічного словника, асоціативний

експеримент – це «прийом, спрямований на виявлення асоціацій, що склалися в індивіда в його попередньому досвіді» [Мещеряков]. Виділяються три типи АЕ:

- 1) *вільний*, в якому респонденту пропонується відповісти першим словом-реакцією (R), яке прийшло йому на думку, при пред'явленні слова-стимулу (S), нічим не обмежуючи ні формальні, ні семантичні особливості слова-реакції (R);
- 2) *спрямований*, в якому експериментатор деяким чином обмежує вибір пропонованого слова-реакції (R), даючи певні обмеження (наприклад, дається слово протилежне за значенням і т.д.);
- 3) *ланцюговий*, в якому респонденту пропонується відповісти будь-якою кількістю слів-реакцій (R) на пред'явлене слово-стимул (S), нічим не обмежуючи ні формальні, ні семантичні особливості слів.

Варто зазначити, що у ході вивчення концепту PROFESIÓN, ми будемо використовувати такий ресурс, як Corpus del Español del Siglo XXI (CORPES). CORPES XXI – це база даних іспанської мови, розроблена Королівською академією та Асоціацією іспанської мовної академії (ASALE), яка досі знаходиться у розробці. Вона містить письмові та усні тексти, діловодство іспаномовного населення, зібрані між 2001 та 2012 роками. Письмові тексти, відібрані як із книг, так і з газет та журналів, охоплюють більше ста різних тем. Розмовна мова представлена транскрипціями звукових документів, отриманих здебільшого з радіо та телебачення. Ми вважаємо, що CORPES XXI – це ключовий ресурс для вивчення концепту PROFESIÓN та з'ясування сучасного стану та розуміння даного когнітивного утворення.

Щодо етапів концептуального дослідження, ми розглянули два підходи, які, на нашу думку, є найбільш релевантними для подальшого вивчення концепту PROFESIÓN в іспанській мові. Першу методику розробили вчені Кемеровської школи концептуальних досліджень, другу – З.Д. Попова та

І.А. Стернін. Ми узагальнили дані методики та створили наступний алгоритм дослідження концепту.

1. Вибір ключового слова – репрезентанта концепту PROFESIÓN.
2. Виявлення понятійних ознак на основі аналізу словникових дефініцій (аналізу піддаються всі можливі тлумачні словники). Потім – на основі словників синонімів – визначаються додаткові понятійні ознаки. Виявляємо частотність вживання ключового слова, яка є критерієм їх актуальності для сучасної мовної картини світу, за допомогою даних CORPES XXI.
3. Семемний аналіз і побудова семантики ключового слова.
4. Дослідження етимології слова-репрезентанта концепту – виявлення мотивуючих ознак (на основі аналізу етимологічних та історико-етимологічних словників, потім виявляються відповідні приклади в мовному матеріалі; на цій підставі робляться висновки про актуальність / неактуальність даного концепту у тому чи іншому періоді).
5. Аналіз синонімічного ряду ключового слова.
6. Побудова номінативного поля за допомогою аналізу словотворчих та синонімічних словників.
7. Аналіз лексичної сполучуваності ключового слова на базі CORPES XXI.
8. Побудова структури та визначення типу концепту.
9. Аналіз концептосфери PROFESIÓN за допомогою членування на субконцепти.
10. Опис змісту концепту PROFESIÓN у вигляді переліку когнітивних ознак за допомогою пареміологічної та дискурсивної профілізації.
11. Проведення психолінгвістичного експерименту (вільного асоціативного експерименту) та виділення додаткових когнітивних ознак.

12. Зведення отриманих ознак, що утворюють структуру концепту, і кількісних даних в загальну таблицю. Опис цієї таблиці з позицій частотності ознак за допомогою методу моделювання, їх актуальності в мовному матеріалі, визначення національної специфіки і власне еквівалентності ознак концептів.

Отже, дані етапи дослідження допоможуть нам виявити елементи концепту PROFESIÓN та описати їх взаємозв'язки. Також за допомогою вищезазначених методів ми прослідкуємо актуальність даного когнітивного утворення у іспаномовній картині світу та виявимо еволюційні зміни у розумінні концепту PROFESIÓN носіями іспанської мови.

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ PROFESIÓN В ІСПАНОМОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

2.1 Лексикографічна профілізація концепту PROFESIÓN

Людина як суб'єкт діяльності відіграє важливу роль в пізнанні світу, процесах комунікації і номінації. Саме тому концепт «професія» відіграє значну роль у формуванні національної картини світу. Професійна діяльність супроводжує людину упродовж майже всього життя, таким чином, найменування осіб за професіями займає значне місце в житті, і, отже, в лексиці кожної мови. У нашій роботі ми маємо за мету дослідити особливості вербалізації концепту PROFESIÓN та з'ясувати його роль в іспаномовній картині світу.

Як відомо, лексику будь-якої мови можна розглядати як всеосяжну систему, що складається з ряду дрібніших підсистем. Лексичний склад сучасної іспанської мови, що позначає професійну приналежність, можна розподілити на загальну і спеціальну лексику. На відміну від загальної лексики, спеціальна лексика обслуговує зайнятих у певній сфері людей. До неї відносять всі лексичні засоби, пов'язані з науковою та науково-професійною діяльністю людини.

Для проведення дослідження нами були відібрані 366 назви професій, з яких 231 є «традиційними» та 135 новітніми (Додаток А).

Спираючись на методику дослідження концепту, подану у теоретичній частині наукової праці, варто ознайомитись, у першу чергу, з дефініціями ключового слова *profesión*. У цьому питанні доцільно звернутися до словника Королівської академії іспанської мови, у якому подається декілька визначень даного поняття:

Acción y efecto de profesar.

Empleo, facultad u oficio que alguien ejerce y por el que percibe una retribución.

Conjunto de personas que ejercen una misma profesión.

Ceremonia eclesiástica en que alguien profesa en una orden religiosa.

[DRAE].

Словник Vox Larousse дає синонімічне визначення: «*Actividad a la que se dedica una persona y por la que recibe un sueldo*» [Vox Larousse].

У словнику Diccionario del español de México знаходимо такі визначення:

Acto de profesar: profesión de fe, profesión de lealtad

Actividad u ocupación a la que alguien se dedica, especialmente la que requiere estudios universitarios, algún entrenamiento especial y licencia para ejercerla, como la medicina, la ingeniería, la antropología, la música, etc

De profesión Con los estudios y el entrenamiento necesarios o con dedicación completa: “Es abogado de profesión pero trabaja como comerciante”, un marino de profesión [DEM].

У онлайн-словнику WordReference.com (Diccionario de la lengua española) знаодимо додаткове визначення: «*Manifestación pública de una creencia, costumbre o habilidad: hizo profesión de su ignorancia*» [WordReference].

Під час аналізу словникових визначень ключового репрезентанта концепту PROFESIÓN ми використали метод узагальнення словникових дефініцій, тим самим виявивши полісемію та деякі суттєві компоненти значень лексеми *profesión*. На основі словника Королівської Академії, ми отримали наступну семантему:

Profesión (1) – Acción y efecto de profesar.

Profesión (2) – Empleo, facultad u oficio que alguien ejerce y por el que percibe una retribución.

Profesión (3) – Conjunto de personas que ejercen una misma profesión.

Profesión (4) – Ceremonia eclesiástica en que alguien profesa en una orden religiosa.

На основі аналізу етимологічних та історико-етимологічних словників необхідно дослідити появу та розвиток ключового слова. Згідно зі словником *Breve diccionario etimológico de la lengua española* лексема *profesión* має наступну етимологію: *Profesión, 1220-50, lat. professio, -onis, 'declaración pública', 'oficio'* [Gómez de Silva 1998, p. 477]. Етимологічний словник української мови [Мельничук 2003, с. 612] пояснює, що лат. *professio* означає «офіційне оголошення, заява; офіційно зазначене заняття, професія» та пов'язане з дієсловом *profiteor* «відкрито заявляю, оголошую; називаю своєю спеціальністю», утвореним за допомогою префікса *pro-* «(y)перед» від дієслова *fateor* «визнаю; висловлюю», пов'язаного з *fārī* «говорити», *fābula* «переказ; фабула, сюжет». Лексема *profesión* складається з префікса *pro-* (при, за, навпроти), кореня латинського походження *fateri* (визнавати, зізнаватися) та суфікса *-sión* (дія і результат). Ці дані доводять, що первинні значення лексеми *profesión* збереглися в її сучасних дефініціях.

Для доведення актуальності слова-репрезентанта концепту PROFESIÓN ми дослідили список найбільш вживаних слів в іспанській мові на платформі CORPES XXI, розробленою Королівською іспанською академією. Виявилось, що лексема *profesión* знаходиться на 245812, однак, похідна від даного слова «*profesional*» займає 916 місце з абсолютною частотністю (далі: АЧ) вживання 15,075 разів і входить до 1000 найактуальніших слів сучасної іспанської мови. Серед актуальних похідних від ключової лексеми також були виявлені: *profesionales* (АЧ – 12,765), *profesiones* (АЧ – 828), *profesionalidad* (АЧ – 677). Отже, вживаність лексеми *profesional* (людина, яка має професію) доводить значимість та актуальність лексеми-репрезентанту концепту PROFESIÓN у сучасній іспаномовній картині світу.

Далі ми побудували синонімічний ряд ключового слова *profesión*. На базі словників синонімів WordReference, *Diccionario de Sinónimos Online*, *Diccionario General de sinónimos y antónimos Larousse*, вдалося виділити наступні лексеми: *ocupación, empleo, carrera, facultad actividad, estudio, trabajo, cometido, responsabilidad, negocio, deber*.

Наступним етапом дослідження є побудова номінативного поля за допомогою аналізу словотворчих та синонімічних словників. На базі CORPES XXI вдалося з'ясувати, що існує 42 похідні лексеми, серед них:

- 1) *Іменники*: profesional, profesionalidad, profesionalismo, profesionalización, desprofesionalización, profesionista, multiprofesional, superprofesional, superprofesionalismo, profesiografía, semiprofesionalización, interprofesión, multiprofesionalidad, profesiograma, subprofesionalización, superprofesionalización.
- 2) *Прикметники*: profesional, interprofesional, semiprofesional, socioprofesional, multiprofesional, neoprofesional, profesionalizante, antiprofesional, subprofesional, aprofesional, cuasiprofesional, extraprofesional, hiperprofesional, preprofesional.
- 3) *Дієслова*: profesar, profesionalizar, profesionalizarse, desprofesionalizar, interprofesional.
- 4) *Прислівник*: profesionalmente.
- 5) *Дієприкметники*: profesionalizado, superprofesionalizado, desprofesionalizado, hiperprofesionalizado.
- 6) *Герундій*: profesionalizando.

Аналіз текстового матеріалу у базі CORPES XXI дав змогу виділити наступні моделі вільних словосполучень з ключовим словом-репрезентантом *profesión*, а також дослідити їх коннотацію:

1. *Дієслівні*:

Ser una profesión, ejercer una profesión, tener una profesión, hacer una profesión, estar en profesión, ganar con una profesión, trabajar en una profesión, dedicar a una profesión, dar a la profesión, dejar de profesión, elegir una profesión, desarrollar una profesión, convertir en una profesión, cambiar la profesión, regular una profesión, dirigir a una profesión, acceder a una profesión, adquirir una profesión, vivir de profesión, crear una profesión.

Серед найбільш вживаних дієслів (85) у сполученні з ключовим словом *profesión* були виявлені: нейтральні (67), позитивні (8) та негативні (10) конотації.

2. Прикметникові:

Серед найбільш вживаних прикметників (60) у сполученні з ключовим словом *profesión* були виявлені: нейтральні (45), позитивні (13) та негативні (2) конотації.

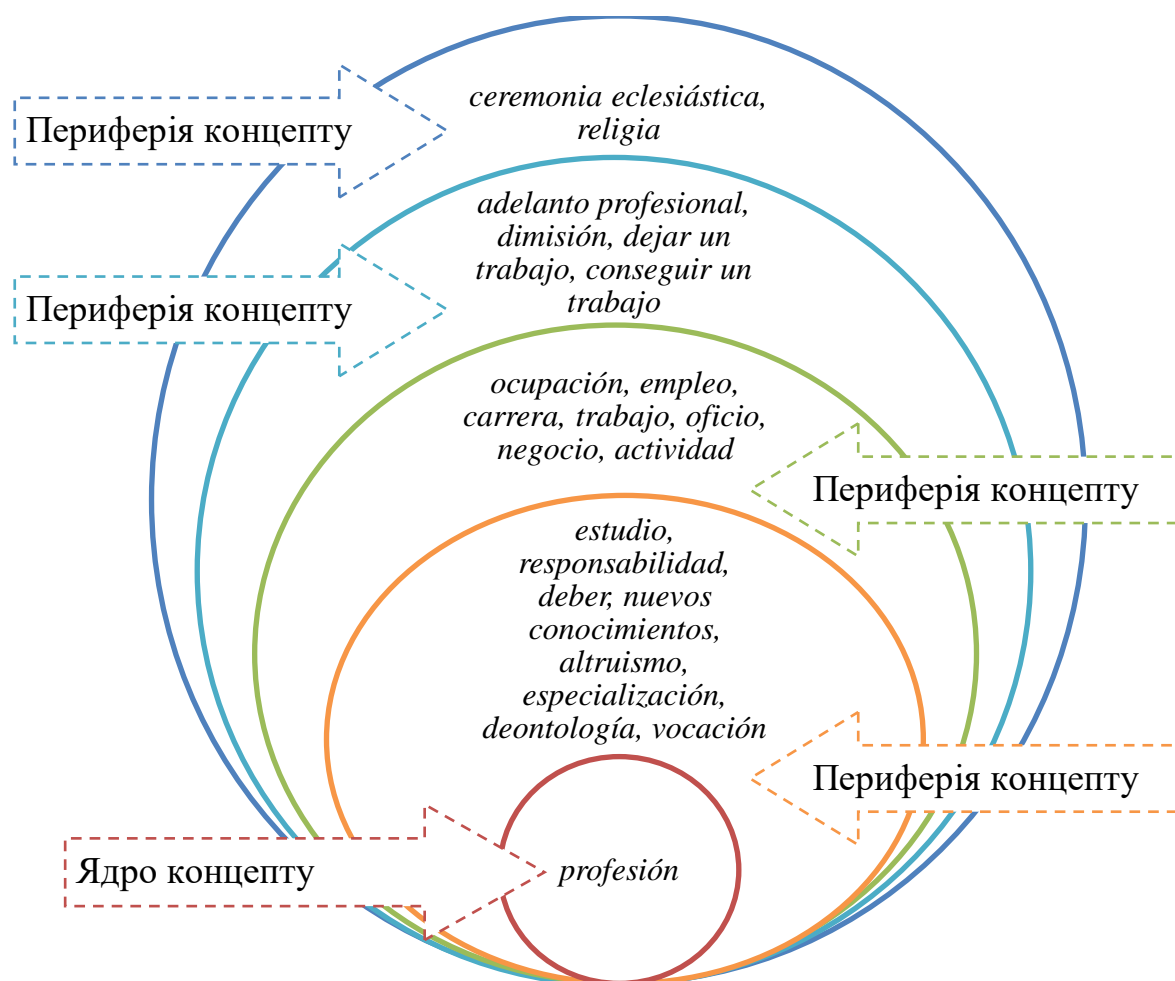
3. Прийменникові:

De profesión, por profesión – приналежність працівника до певної професійної діяльності.

Таким чином, семантична різноманітність номінативного поля концепту PROFESIÓN ще раз доводить значимість даного соціо-культурного феномена та його актуальність у сучасній іспаномовній картині світу.

Структуру концепту PROFESIÓN можна представити у вигляді семантичного поля (за М.В. Піменовою). Так, ядро (репрезентант) досліджуваного концепту представлений лексемою *profesión*. Оскільки ядро є лексичним вираженням смислів, або семантичних ознак, воно може замінити кожен член парадигми. Далі виділяємо образні ознаки, що виявляються через поєднуваність із якостями репрезентанта концепту: *estudio* (вивчення, засвоєння), *responsabilidad* (відповідальність), *deber* (обов'язок), *nuevos conocimientos* (нові знання), *altruismo* (служіння суспільству), *deontología* (професійна етика), *especialización* (спеціалізація), *vocación* (призвання). Понятійний шар концепту складається із семантичних компонентів слова та синонімів: *ocupación* (заняття, робота, посада), *empleo* (посада, місце роботи), *carrera* (рід занять, професія, кар'єра), *trabajo* (робота, труд), *oficio* (спеціальність, промисел), *negocio* (справа), *actividad* (діяльність). Функціональні ознаки: *adelanto profesional* (просування по службі), *dimisión* (відставка), *dejar un trabajo* (покинути роботу), *conseguir un trabajo* (отримати роботу). Символічні ознаки концепту: *ceremonia eclesiástica, religión*.

Структура концепту PROFESIÓN

Для виявлення типу досліджуваного концепту, ми звернулися до типології, представленої М.В. Піменовою. Слідуючи її класифікації структур концептів, ми визначили, що концепт PROFESIÓN відноситься до наступних типів:

- 1) за ознакою появи в національній концептосфері: первісний;
- 2) за ознакою розвитку структури: той, що розвивається;
- 3) за ознакою постійності базової структури: постійний/збережений;
- 4) за ознакою первинності: похідний;
- 5) за ознакою актуальності: 1) провідний/ключовий; 2) постійно актуальний.

На базі відібраних номінацій професій, ми можемо представити концепт PROFESIÓN у вигляді концептосфери, яку формують субконцепти. За

допомогою методу компонентного аналізу ми поділили концепт PROFESIÓN на субконцепти із ключовою семою для кожного з них, при чому інтегральною семою є саме сема *profesión*.

Новітні професії були поділені на 30 субконцептів:

1. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «**gestión**»: *director de innovación, director de proyectos, gerente de auditoría, gerente de calidad, gerente de comercio electrónico, gerente de estrategia, gerente de felicidad (happy manager), gerente de finanzas, gerente de desarrollo de software, gerente de ingeniería robótica, gerente de recursos humanos (HR-manager), gerente de SMM, reclutador en línea/virtual, superintendente de construcción, supervisor.*
2. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «**tecnologías**»: *arquitecto de espacios sustentables, arquitecto de software, arquitecto TIK, creador de videojuegos, desarrollador de aplicaciones (apps), desarrollador de casas inteligentes, desarrollador web, especialista en impresión en 3D, especialista en servicios en la nube (cloud services), gamer, operador de drones, programador, webmaster.*
3. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «**medicina**»: *asociado médico (помічник лікаря), arteterapeuta, bromatólogo, dramaterapeuta, ergonomista, especialista en fertilidad, especialista en la promoción de la salud, geriatra, ingeniero biomédico, médico virtual, musicoterapeuta, terapeuta de spa.*
4. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «**comercio**»: *agente comercial, agente de ventas, comerciante (merchandiser), distribuidor/repartidor, mercadotécnico, logista, director de producto/gerente de producto/gestor de producto/jefe de producto, vendedor de minutos de celular.*
5. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «**atención al cliente**»: *agente de call center, anfitrión de restaurante, bar, hotel; agente de reservas y atención al cliente, agente viajero, asistente virtual, especialista de atención al cliente, recepcionista, psicologista transpersonal.*

6. СУБКОНЦЕПТИ з КЛЮЧОВОЮ СЕМОЮ «**medio ambiente**»: *agricultor ecológico, biotecnólogo, educador ambiental, ingeniero ambiental, ingeniero de energías renovables, redactor de contenido ecología y medio ambiente, profesional en turismo rural (verde).*
7. СУБКОНЦЕПТИ з КЛЮЧОВОЮ СЕМОЮ «**servicio**»: *chica de la limpieza, chica para las tareas de hogar, chico de los recados, mensajero, repartidor de comida, paseador de perros.*
8. СУБКОНЦЕПТИ з КЛЮЧОВОЮ СЕМОЮ «**diseño**»: *creador de infografías, diseñador de interiores, diseñador gráfico, ilustrador comercial, diseñador web.*
9. СУБКОНЦЕПТИ з КЛЮЧОВОЮ СЕМОЮ «**medios sociales**»: *bloguero (blogger), creador de contenido, influencer en las redes sociales, streamer, youtuber.*
10. СУБКОНЦЕПТИ з КЛЮЧОВОЮ СЕМОЮ «**seguridad**»: *analista de seguridad informática, asegurador, experto en ciberseguridad, informático de seguridad, técnico superior en PRL (prevención de riesgos laborales).*
11. СУБКОНЦЕПТИ з КЛЮЧОВОЮ СЕМОЮ «**promoción/advertencia**»: *consultor SEO, monitoreador de tendencias (trend watcher), community manager/especialista en marketing digital, experto en marketing de contenidos (SMM-manager).*
12. СУБКОНЦЕПТИ з КЛЮЧОВОЮ СЕМОЮ «**medios de comunicación de masas**»: *director de comunicación, productor de televisión, presentador, presentador virtual.*
13. СУБКОНЦЕПТИ з КЛЮЧОВОЮ СЕМОЮ «**negocios**»: *analista de negocios, cazatalentos (headhunter), coordinador, startup mentor.*
14. СУБКОНЦЕПТИ з КЛЮЧОВОЮ СЕМОЮ «**educación**»: *profesor de danza moderna y contemporánea, entrenador (coach), profesor en línea, tutor en línea.*

15. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*ingeniería*»: *ingeniero de coches sin conductor, ingeniero de software, ingeniero en sistemas.*
16. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*industria de belleza*»: *estilista, maquillador, supermodelo.*
17. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*dinero*»: *analista de crédito, asesor fiscal (gestor de impuestos), corredor de apuestas (bookmaker).*
18. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*deporte*»: *bloguero deportivo, entrenador online, peleador de MMA.*
19. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*cinematografía*»: *editor de sonido, editor multimedia, editor de vídeos.*
20. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*compra*»: *buyer persona, comprador personal (personal shopper).*
21. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*fotografía*»: *fotógrafo, restaurador de fotografías.*
22. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*diversión*»: *animador, guía turístico.*
23. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*transportación*»: *chofer (conductor) de Uber, controlador de autopistas.*
24. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*inmueble*»: *agente inmobiliario, asesor inmobiliario.*
25. СУБКОНЦЕПТ з ключовою семою «*autoempleo*»: *freelancer.*
26. СУБКОНЦЕПТ з ключовою семою «*redacción*»: *redactor publicitario (copywriter).*
27. СУБКОНЦЕПТ з ключовою семою «*comunidad*»: *experto en la generación del milenio.*

Отже, проаналізувавши новітні професії та поділивши їх на субконцепти, ми бачимо, що серед сфер, що найбільш швидко розвиваються, знаходяться «*gestión*» (15), «*tecnologías*» (13), «*medicina*» (12), «*comercio*» (8), «*atención al cliente*» (8). Сфера управління персоналом розширюється через стрімке зростання кількості співробітників у компаніях. Популярність сфери

технологічних розробок зумовлена швидким розвитком сучасних технологій, які проникають у всі сфери життя. Медицина розвивається завдяки розширенню методів лікування, професійного сучасного обладнання. Торгівля залишається популярною сферою зайнятості, адже зростає попит на нові товари, більшість з яких вже можна купити онлайн. Професії, які мають задовольнити потреби клієнтів, зумовлені розвитком туризму, популяризацією місць відпочинку, ресторанів тощо.

Традиційні професії також можна розділити на субконцепти:

1. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*medicina*»: *masagista, médico (47 nominaciones), veterinario*.
2. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*deporte*»: *bailarín, deportista (31 nominaciones), socorrista, profesor de baile, trapecista*.
3. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*artesanía*»: *alfarero, afilador, anticuario, arreglador de ropa, decorador, diseñador de calzado, diseñador de muebles, diseñador de vestuario, diseñador de vidrio, ebanista, estañero, estufero, ilustrador, latonero, marroquino, joyero, juguetero, jabonero, herrero, maderista, reparador de calzado, sastre, tecnólogo del cuero, vidriero, zapatero*.
4. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*comercio*»: *carnicero, castañero, corredor, frutero, horchatero, huevero, lanero, librero, lotero, lechero, leñero, morcillero, patarero, vendedor, ventero*.
5. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*servicio*»: *bibliotecario, cajero, camarero, cartero, cochero, farolero, escudero, limpiador, portero, sirviente doméstico*.
6. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*arte*»: *actor, artista, baterista, camisero, cantante, caricaturista, florista, escritor, guionista, pintor*.
7. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*gastronomía*»: *barquillero, cervecero, cocinero/ chef, panadero, galletero, mantequillero, pastelero, pescadero, pizzero*.

8. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*explotación agrícola*»: *agricultor, bananero, carbonero, colmenero, ganadero, granjero, jardinero, leñador, ovejero*.
9. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*educación*»: *maestro, maestro de primaria, pedagogo social, profesor, rector, tutor*.
10. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*ciencia*»: *arqueólogo, astrónomo, científico, historiador, meteorólogo, químico*,
11. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*construcción*»: *albañil, constructor, ingeniero, ingeniero civil, jefe de construcción, tapicero*.
12. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*dinero*»: *accionista, analista, banquero, contable, economista, minorista*.
13. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*seguridad social*»: *aduanero, militar, policía, soldador, velador, vigilante*.
14. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*información*»: *archivero, columnista, comunicólogo, periodista, pregonero*.
15. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*transportación*»: *autobusero, automovilista, camionero, coordinador de vuelo, mariner*o.
16. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*reparación*»: *carpintero, cerrajero, electricista, fontanero*.
17. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*derecho*»: *abogado, juez, jurista, notario*.
18. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*política*»: *consejero, embajador, político*.
19. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*datos*»: *analista de datos, científico de datos, detective de datos*.
20. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*ayuda*»: *asesor laboral, bombero, salvavidas*.
21. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*administración*»: *gerente, gerente general, vicegerente*.

22. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*lengua*»: *intérprete, lingüísta, traductor.*
23. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*belleza*»: *maquilladora, modelo, peluquero.*
24. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*diversión*»: *payaso, torero.*
25. СУБКОНЦЕПТИ з ключовою семою «*explotación*»: *minero, artificiero.*
26. СУБКОНЦЕПТ з ключовою семою «*clerecía*»: *predicador.*

Таким чином, субконцепти з ключовими семами «*medicina*» (50), «*deporte*» (36), «*artesanía*» (25), «*comercio*» (15) мають найбільше компонентів. Робимо висновок про те, що найбільш потрібними та широко розповсюдженими традиційними професіями є/були ті, що пов'язані з лікуванням людей, спортом (здоров'ям), торгівлею та різними видами прикладних мистецтв (ремесл).

Отже, у даному розділі ми провели лексикографічну профілізацію концепту PROFESIÓN, за допомогою якої узагальнили дефініції ключового слова, дослідили його етимологію, синонімічний ряд, на базі CORPES XXI побудували номінативне поле та виявили моделі вільних словосполучень з ключовим словом-репрезентантом *profesión*. Структура концепту, що представлена у вигляді схеми, демонструє його польову будову. Також ми визначили тип концепту та виявили, що дане когнітивне утворення є актуальним та постійно розвивається у сучасному світі. Кінцевим етапом даного розділу став поділ концептосфери PROFESIÓN на субконцепти на базі відібраних назв традиційних та новітніх професій, що дало змогу виявити найбільш затребувані напрямки професійної діяльності.

2.2 Когнітивні ознаки концепту PROFESIÓN в іспаномовній картині світу

У даному розділі ми висвітлюємо когнітивні ознаки концепту PROFESIÓN в іспаномовній картині світу. І.А. Стернін та З.Д. Попова у своїй науковій праці «Семантико-когнитивный анализ языка» [Попова 2007, с. 15] пишуть про те, що концепт може бути вербалізований цілим комплексом мовних засобів (лексичних, фразеологічних і т.д.). Їх систематизація та семантичний опис дозволяють виділити когнітивні ознаки і когнітивні класифікатори для подальшого моделювання концепту.

Пареміологічна об'єктивація концепту PROFESIÓN. Як відомо, пареміологічний склад будь-якої мови вміщує в собі особливості світобачення та світосприйняття певним народом, акумулює його соціально-історичний досвід, формує більш широке уявлення про національну свідомість. Аналіз прислів'їв іспанської мови, пов'язаних з професійною діяльністю, дасть змогу виявити найбільш загальні когнітивні ознаки концепту PROFESIÓN, а також заглибитися у питання про уявлення поняття «професія» в іспаномовному світі.

Для пареміологічного аналізу було відібрано 133 прислів'я (Додаток Б). Варто звернути увагу на те, що не всі одиниці містять пряму номінацію професії, вони можуть бути замінені дієсловом на позначення певного виду професійної діяльності (*sastre – hilar, médico – curar*). У ході дослідження були виявлені наступні когнітивні ознаки концепту PROFESIÓN:

1. **Кваліфікованість та майстерність працівника (13):** *A gusto de los cocineros, comen los frailes. A piloto diestro, no hay mar siniestro. Cocinero y cochero, tómalos de Toledo. Con un buen vendedor, se vende bien hasta lo peor. El buen boticario ha de tener cuatro ces, ciencia, conciencia, capital y cojera. El buen cirujano, blando de palabras y duro de manos. El buen músico, con una cuerda toca.*

El buen viñadero, hunde lo viejo, amugrona cedo, y de la viña vieja hace majuelo. El escribano con su pluma, resta de la casa ajena y en la propia suma. Fina costurera hace camisas con chorrea. Manos de maestro son unguento. No hay hombre de mar, que no se pueda ahogar. Un abogado listo, te hará creer lo que nunca has visto.

2. **Відсутність кваліфікації працівника (12):** *Abogado sin conciencia, merece gran sentencia. Alguacil descuidado, ladrones en cada mercado. Alcalde tonto, sentencia pronto. Como el burro del aguador cargado de agua y muerto de sed. Fácil es recetar, difícil es curar. El abad sin ciencia ni conciencia, no le salva la inocencia. El médico mata, y el cura lo tapa. El pastor descuidado, mala cuenta da del ganado. Mal oledor, mal catador. Médico ignorante y negligente, mata al sano y al doliente. Pastor avariento, por una oveja pierde ciento. Un médico cura, dos dudan, y tres muerte segura.*
3. **Досвідченість працівника (11):** *A barco nuevo, capitán viejo. Buenas zurzidoras hay muy pocas. El buen barbecho, por marzo está hecho. El buen cirujano, corta por lo sano. El buen cirujano, opera temprano. El buen obrero, encuentra trabajo en cualquier agujero. El mejor maestro, hace un borrón. La abadesa más segura, la de edad madura. Los enfermos hacen el buen médico. No hay mal piloto, con tiempo bueno. Zapateador que bien zapatea, bien se menea.*
4. **Заробіток, отримання прибутку (10):** *Aguadores y taberneros, del agua hacen dineros. Amor de puta y convite de mesonero, siempre cuestan dinero. De enero a enero, (gana el banquero / el dinero es del banquero). Dios da la curación, y el médico se lleva el doblón. Médico bien pagado, no querría ver a su enfermo enterrado. Mientras tiene el agua molino, el molinero bebe vino. Para ser puta y no ganar nada, más vale ser mujer honrada. Ser mercader, más va en el cobrar, que en el vender. Quien oficio sabe ejercer, no se quedará sin comer. Quien tiene oficio, tiene beneficio.*

5. **Видатки/негативні наслідки від роботи (10):** *Al mejor cazador, se le escapa la liebre. Esa es la gracia del buen escribano, escribir bien con mala pluma y papel malo. Hasta al mejor cocinero, se le cae un pelo en la sopa. Lo que sería peor, hacerse poeta. que, según dicen, es enfermedad incurable y pegadiza. Manos de herrero, y espalda de molinero. Moza ventera, ni casada, ni casera. Músico pagado, contento pero desafinado. Sirve a señor, y sabrás que es dolor. Quien administra tus bienes, por suyos los tiene. Quien ha de ser servido, ha de ser sufrido.*
6. **Лінь працівника (8):** *Bachiller y nada saber, todo a uno viene a ser. Estudiante que no estudia, en nada bueno se ocupa. Carpintero que hace cuñas, guarde las uñas. Costurera tras el cristal, un pinchazo en la carne y tres en el dedal. El molinero velando gana, que no estándose en la cama. El pastor dormido y el ganado en el trigo. Poco se gana hilando, pero menos (mirando / holgando). Puta sentada, no gana nada. Quien mucho mira, poco hila.*
7. **Позитивний результат роботи (7):** *Cada ollero, alaba su puchero. El pastor come la oveja, y viste la pelleja. La obra es la que alaba, al maestro. Obra bien terminada, a su autor alaba. Por mi trabajo me visto y me alhajo. Por el trabajo llegan arriba los que están abajo. Quien trabaja come y buena ropa se pone.*
8. **Нажива, обман заради грошей (7):** *Abogado de ricos, mal de pobres. Barbero que no sea parlero, no lo hay en el mundo entero. De comerciar a robar, poco va. Cuando te convida el tabernero, te convida con tu dinero. Juez que prevarica, pasarlo por las picas. Ladrones roban millones, y son grandes señorones. Lo que vas a gastar en el adivino, mejor gástalo en vino.*
9. **Вплив природних чинників на працю (6):** *A río revuelto, ganancia de pescadores. Cuando llueve y hace sol, (deja el perro a su pastor / baila el perro y el pastor). Enero, buen mes para el carbonero.*

En invierno y en verano, ganadero y hortelano. Por junio el mucho calor, nunca asusta al buen labrador. Si ves las estrellas brillar, sal, marinero a la mar.

10. **Трудолюбивість працівника (5):** *La arada y el arado, requieren hombre bien alimentado. La buena hilandera, de madrugada prepara su tela. La buena lavandera, de cualquier cosa hace estregadera. De buena traza, buena caza. Manos callosas, manos honrosas.*
11. **Брехливість працівника (5):** *Abogado en el consejo hace de lo blanco negro. El cazador y el mentiroso, perdidos son, si no son memoriosos. El mejor cazador, miente más que caza. Un sastre, un barbero y un zapatero, tres personas distintas y ninguno es verdadero. Ventero y ladrón, son dos palabras pero una cosa son.*
12. **Недовіра до працівника (5):** *Abogado, juez y doctor, cuanto más lejos, mejor. Agua le pido a Dios, y a los políticos nada. Con los curas y los gatos, pocos tratos. Donde no hay boticarios ni médicos, los hombres se mueren de viejos. Suegra, abogado y doctor, cuanto más lejos mejor.*
13. **Недосвідченість працівника (4):** *Abogado joven, pleito perdido. Desconfía del médico joven y del barbero viejo. Médico nuevo hincha el cementerio. Médico sin ciencia, médico sin conciencia.*
14. **Чесність працівника (4):** *Juez limpio de manos, no acepta regalos. Juez que dudando condena, merece pena. Molinero y no ladrón, sería caso de admiración. Si el alcalde no es ejemplar, ¿quién lo ha de respetar?*
15. **Важливість знаряддя праці (3):** *Cartabón y escuadra, uno sin otro no vale nada. Costurera sin dedal cose poco y cose mal. Ni sin yunque el herrero, ni sin banco el carpintero.*
16. **Відсутність результатів власної праці (3):** *En casa de carpintero, puerta de cuero. En casa del herrero asador de palo y*

cuchillo de madero. No hay sastre bien vestido, ni zapatero bien calzado.

17. **Старанне ставлення до роботи (3):** *El pescar con caña, requiere paciencia y maña. Hacer como el carpintero: medir dos veces, para cortar una vez. Vale más medir y remedir, que cortar y arrepentir.*
18. **Необхідність праці (3):** *Como el comer es diario, trabajar diariamente es necesario. En esta vida caduca, el que no trabaja no manduca. Nace el hombre para trabajar y no para holgar.*
19. **Кожному своя справа (3):** *Cada puerta va bien en su quicio, y cada uno en su oficio. El sastre, corte y cosa, y no se meta en otra cosa. Zapatero, haz tus zapatos, y déjate de otros trastos.*
20. **Низькооплачувана праця (3):** *Mendigo y carbonero, oficios de pocos dineros. El labrador, pobrete, pero alegrete. Zurrón de mendigo, nunca bien henchido.*
21. **Недовговічність професійної діяльності (2):** *A la ramera y al juglar, a la vejez les viene el mal. La puta y el fanfarrón, tienen poca duración.*
22. **Залежність від вищих сил (2):** *Bodas buenas y magistrado, del cielo es dado. El oficio de herrar, el diablo lo debió de inventar.*

Отже, аналіз лексико-фразеологічного фонду дозволяє з'ясувати більш давні уявлення народу про дане когнітивне утворення та виявити додаткові когнітивні ознаки концепту PROFESIÓN. У результаті ми отримали 22 когнітивні ознаки, які характеризують досліджуваний концепт як багатогранне ментальне утворення, яке включає не тільки професійні аспекти, але й показує негативні чи позитивні сторони професіонала, ставлення людей до певних професій, роль грошей у професійній діяльності людини тощо.

Дискурсивна профілізація концепту PROFESIÓN на матеріалі CORPES XXI. У ході дослідження були виявлені наступні когнітивні ознаки концепту PROFESIÓN:

1) *Спосіб заробітку на життя:*

«En días pasados publicaron los diarios de la capital una circular de la Junta de Defensa Social a provincias, donde se decía que los vendedores ambulantes extranjeros propagan el comunismo y hay que combatirlos sin cuartel. En vista de esta nueva calumnia, y ya que esto puede perjudicar nuestros intereses, pues en esta **profesión nos ganamos honradamente la vida**, esperamos que la Sociedad de Vendedores Ambulantes salga en nuestra defensa y que desmienta la infundada afirmación de la susodicha junta».

«Lo indescriptible de esta sumisión laboral y psíquica, es que no es una anomalía, sino una predicción alimentada por la ética familiar, la seguridad de una posición económica estable, que resuelve de un golpe, como suele decirse, la necesidad de **ganarse la vida** con una **profesión** elegida libremente».

«En el caso mío, yo soy abogado, he ejercido mi **profesión** y así **me he ganado la vida**».

2) *Праця, що погано оплачується:*

«...siempre que todos inmediatamente le aman sin distinción de razas credos partidos o profesiones ricos y **pobres profesores** y gerentes taxistas o atletas la farándula ni hablar...»

«¿Con qué **profesión** puedo hacer más dinero?». Las **carreras** «vocacionales» o socialmente vinculadas a **bajos salarios**, como educación, promoción social, arte, etc., son descartadas a priori. Y esto en Uruguay, un país pequeño en el que cada día se registran dos suicidios y diez intentos de autoeliminación...

«Toro está desilusionado de su profesión de veterinario. Se gana poco».

3) *Те, що має свою цінність:*

«No es aceptable pensar que solo algunas **profesiones** se inspiran en valores y poseen virtudes y otras no. **Todas, están dotadas de valores y de virtudes...**»

«No importa lo que digan los demás. Encontré una **profesión con muchísimo valor**, que está a la par de Medicina, Ingeniería y Abogacía. Y yo sé que se requiere de una persona muy fuerte y empática para estar genuinamente con

personas enfermas que no son familiares. Al final del día todos son familiares», destaca Dueñas, mientras su novia de 21 años, Ayelén Corradi.

4) Те, що передбачає позитивні якості людини:

«¡Atención! -dice la voz-: la **profesión** de soldado tiene la **dignidad** del riesgo».

«Aparte de su sólida disciplina, al militar chileno, le adorna una **motivación valórica muy gravitante**, convirtiéndose en un aspecto sustantivo de su **profesión**».

5) Те, що передбачає наявність певної підготовки:

«Pude **estudiar** y tener una **profesión**».

«Su capacidad de atracción a base de compensaciones económicas encubiertas era muy limitada. El club se surtía de la cantera local y gestionaba hábilmente lo que podríamos denominar las ventajas de la capitalidad; es decir, la captación de jugadores amateurs de otras partes de España que acudían a Madrid para **realizar sus estudios universitarios** o ejercer una **profesión**. Recordemos que a la altura de 1917 prácticamente la totalidad de los jugadores madridistas eran universitarios».

«Casi todos los trabajadores **se han formado** y han adquirido unos conocimientos para desarrollar su **profesión**. La mayoría **han cursado estudios de educación secundaria** o **formación profesional**. Otros habrán podido estudiar en la universidad o en escuelas de baile, diseño o arte».

6) Професія як покликання:

«Yo me he sentido diplomático por profesión y **profesor por vocación**», comentó el funcionario quien siente que dichas actividades le han dado mucho sentido a su vida».

«**Maestro por vocación y profesión**, especialista en historia, en José Martí, que no duda en aportar conocimiento cuando así puede, ni en asistir a dar una conferencia entre perfectos desconocidos y desconocidas».

«Se requiere tener una **vocación** como en todas las **profesiones**, para trabajar con pasión. El impacto de la ciencia no es inmediato, debemos estar

conscientes de eso. Si lo que uno desarrolla es útil a la sociedad, hay que tomar eso con sencillez, como motivación para poder hacer algo mejor», dice convencido.

7) Професія як метафора:

«Profesión: Mujer de la Vida, graduada en la Universidad de la Calle».

Отже, дискурсивний аналіз концепту PROFESIÓN на базі матеріалу CORPES XXI дав змогу виявити 7 когнітивних ознак. Цінність даного дослідження полягає у тому, що були опрацьовані тексти за останні 10 років, що говорить про актуальність поданого у них матеріалу. Таким чином, ми змогли дослідити сучасний стан ментального утворення PROFESIÓN в іспаномовній картині світу.

2.3 Когнітивні ознаки концепту PROFESIÓN на матеріалі вільного асоціативного експерименту

Експериментальна профілізація концепту PROFESIÓN. Для отримання більш глибокого уявлення про вербалізацію концепту PROFESIÓN у сучасній іспаномовній картині світу ми плануємо залучити дані, отримані у ході асоціативного експерименту. У сучасній лінгвістиці АЕ є одним з найбільш продуктивних засобів дослідження національної картини світу. Цей метод був обраний для дослідження концепту PROFESIÓN з метою виявлення додаткових когнітивних ознак та з'ясування сучасного стану даного когнітивного утворення в іспаномовному світі.

Учасниками АЕ стали 121 представник іспаномовного світу, серед яких: жителі Іспанії (49), Мексики (18), Аргентини (10), Перу (8), Еквадору (7), Колумбії (7), Чилі (5), Венесуели (4), Коста-Рики (2), Гватемали (2), Нікарагуа (1), Домініканської Республіки (1), Куби (1), Панами (1), Уругваю

(1), Австралії (1), Бразилії (1), США (1), Італії (1). Залучені до опитування респонденти мали відповісти на наступні запитання:

¿Cuál es tu profesión/trabajo/oficio?

¿Coincide tu profesión con tus estudios superiores, en caso de haberlos realizado?

¿Cómo definirías la palabra profesión? (con tus propias palabras)

Marca el concepto con el que estés más de acuerdo: - una profesión para toda la vida, - distintas profesiones a lo largo de la vida.

¿Qué cualidades personales requiere tu ocupación?

Nombra algunas ventajas de tu profesión/trabajo.

Nombra algunas desventajas de tu profesión/trabajo.

¿Cuándo piensas en tu profesión/trabajo con qué lo relacionas?

Describe tu profesión/trabajo en UNA palabra.

За результатами дослідження вдалося виявити наступні когнітивні ознаки концепту PROFESIÓN:

1. ***Те, що потребує професійної підготовки (навчання) (45):***
Una actividad para la cual una persona se ha educado (formal o informalmente) y en la cual desarrolla su actividad laboral.
2. ***Засіб заробітку грошей (28):*** *Cosa para ganarte la vida; trabajo practicado para obtener un salario.*
3. ***Те, що приносить задоволення (8):*** *Una actividad que trae placer y dinero; un trabajo que te interese y sea tu pasión.*
4. ***Спосіб особистісного розвитку (6):*** *Una formación que lleva a las personas a crecer en el aspecto humano.*
5. ***Те, що передбачає позитивні якості професіонала (5):***
La dedicación que una persona tiene sobre un tema y puede ejercerla con responsabilidad y eficacia.
6. ***Те, що потребує багато часу (4):*** *Disciplina a la que dedicas la mayor parte de tu tiempo.*

7. **Покликання (3):** *La actividad, conocimiento y vocación aplicados en un camino de vida; vocación que se usa para generar ingresos.*
8. **Мистецтво (3):** *Es un arte; ejercer un arte o ciencia.*
9. **Те, за допомогою робиться внесок у суспільство (3):** *La manera de ganarte la vida aportando algo a la sociedad.*
10. **Хоббі (1):** *Un hobby por que le puedo dedicar horas sin amargarme.*
11. **Талант (1):** *Es un talento de que seas reconocido.*
12. **Обов'язок (1):** *Una obligación para vivir en la sociedad.*

Дані, отримані у результаті дослідження, також дали змогу виявити ставлення (позитивне / нейтральне / негативне) до роду своєї професійної діяльності. Так, 50% опитуваних асоціюють свою роботу/професію позитивними іменниками та прикметниками (*amor, vocación, pasión, placer, superpoder*). Тоді як у 6,6% опитуваних виникли негативні асоціації з професією (*aburrido, horror, estresante, problemas*). Нейтральні асоціації виникли у 45% опитаних (*idiomas, asistencia, activo, sonido, multiculturalidad*).

Респондентам також було запропоновано назвати декілька основних переваг та недоліків, які має їх професійна діяльність. За результатами даного опитування вдалося виявити наступні когнітивні ознаки:

Позитивні:

1. **Майбутнє:** *capacidad de adaptarse a tendencias globales, es el futuro; habilidad para hacer proyecciones del futuro (sobre medio ambiente).*
2. **Спілкування з людьми:** *comunicacion con la gente; que puedo compartir momentos con mi paciente.*
3. **Постійний розвиток:** *aprendizaje diario, desarrollo personal.*
4. **Допомога:** *ayudar y curar a las personas que lo necesitan; no trabajas por dinero sino para ayudar a los demás.*
5. **Висока заробітна платня:** *remuneración; está bien pagada.*

6. **Подорожі:** viajar, puedes visitar lugares que nunca hubieras ido; nunca estas en el mismo lugar 2 días; posibilidad de viajar mucho, conocer a muchas personas del resto del mundo.
7. **Свобода:** el hecho de que al menos en mi caso, me da mucha libertad creativa; tengo libertad, me llena personalmete.
8. **Навчання новому:** permite aprender siempre cosas nuevas; la ventaja de toda persona bilingüe: el acceso a más de un idioma enriquece el conocimiento y la cultura.
9. **Вільний графік:** horarios flexibles; tengo mi propio horario.
10. **Гарні умови для роботи:** comodidad, ambiente agradable.

Негативні:

1. **Праця, яка має низьку оплату праці:** bajo sueldo; el salario no es muy alto.
2. **Безробіття:** poca demanda de empleo; inestabilidad; a veces no hay trabajo.
3. **Ненормований графік:** el horario a veces es nocturno y puede ser difícil de llevar; jornada laboral ilimitada.
4. **Те, що викликає стрес:** puede ser muy estresante; estrés, agobio, mucha tensión; emocionalmente desgastante; la frustración.
5. **Те, що потребує жертв:** sacrificada; es muy sacrificado.
6. **Те, що займає увесь час:** que ocupa todo tu tiempo; muchas horas de trabajo.
7. **Те, що заважає особистому життю:** no tienes la vida social que quisieras tener; muchas veces se antepone a mi vida personal.
8. **Те, що низько цінується:** es poco valorada en países latinoamericanos incluida España; está infravalorado; poca gratitud.
9. **Те, що негативно впливає на здоров'я:** sedentarismo; largas horas frente a una PC.
10. **Те, що зменшує реальний контакт з людьми:** trabajar desde casa disminuye el contacto con las personas.

11. Те, що фізично виснажує: muchas horas de pie; puede requerir en ocasiones demasiado esfuerzo físico.

Результати АЕ можна представити у вигляді таблиці, де згруповані найбільш частотні асоціації зі словом *profesión*, які виникали у респондентів:

Таблиця 2.1

Частотні асоціації зі словом «profesión»

Gente	25	Dedicación	14	Salario bajo	6
Dinero	24	Idiomas	14	Vocación	6
Responsabilidad	24	Servicio	10	Vida	6
Comunicación	22	Pasión	10	Aprendizaje	5
Ayuda	22	Amor	9	Satisfacción	5
Desarrollo	22	Futuro	8	Estresante	5
Creatividad	18	Tecnología	8	Imaginación	4
Arte	18	Cultura	8	Aburrido	3
Conocimiento	14	Libertad	7		

Зі швидким розвитком сучасного світу людина прагне пізнати більше і випробувати себе у різних видах діяльності. Одним із завдань нашого АЕ було з'ясувати, чи змінилося ставлення до вибору професії людиною. Для цього респондентам було поставлене питання на вибір: чи вважають вони, що професія має бути одна на все життя або потрібно займатись різними видами діяльності упродовж життя. За результатами опитування, ми виявили, що 44% (54 респонденти) обрали перший варіант відповіді, а 56% (68 респондентів) – другий. Варто зазначити, що в опитуванні брали участь переважно люди молодого віку (17-35 років – 80%), однак різниця у відповідях є незначною. У цьому зв'язку, можемо зробити висновок, що проблема вибору професії на все життя чи можливість займатися різною діяльністю у суспільстві дещо змінилася (адже раніше все ж більше людей віддавали перевагу присвяченню свого життя одній професії), що зумовлено

постійним розвитком суспільства, технологій, збільшенням потоку інформації, появою нових видів діяльності, легким доступом до інформації та прагненням людини пізнати більше.

Отже, метод вільного асоціативного експерименту дозволив створити парадигму сучасного розуміння «професії» в іспаномовній картині світу. Так, нам вдалося виявити 33 когнітивні ознаки та з'ясувати погляди сучасних носіїв іспанської мови на концепт PROFESIÓN. По-перше, ми довели, що концепт – це ментальне утворення, яке знаходиться у постійному розвитку. Завдяки вільному АЕ ми виявили такі когнітивні ознаки, як: *має низьку оплату праці, викликає стрес, має низьку цінність, безробіття*, що говорить про вплив сучасної економічної нестабільності у країнах іспаномовного світу. В свою чергу ми виявили когнітивні ознаки, які говорять про негативний вплив професійної діяльності на особисте життя та здоров'я та фізичний стан людини: *те, що викликає стрес; те, що потребує жертв; те, що негативно впливає на здоров'я; те, що фізично виснажує*. Поряд з тим нам вдалося виявити позитивні когнітивні ознаки: *майбутнє, свобода, подорожі* що свідчить про оптимістичні настрої іспаномовних респондентів щодо своєї професії та майбутнього. Варто також зазначити, що 5 респондентів не змогли виявити недоліки своєї професії.

У ході дослідження нам вдалося виявити 64 когнітивні ознаки (деякі з них повторюються) завдяки проведенню дискурсивної, пареміологічної та експериментальної профілізації даного концепту. Ці дані мають схожі та відмінні ознаки, а також продемонстрували нам еволюційні зміни у ході розвитку концепту PROFESIÓN. Наразі нам здається необхідним систематизувати інформацію, отриману у результаті практичного дослідження концепту PROFESIÓN та представити її у вигляді таблиць.

Таблиця 2.2

Спільні когнітивні ознаки

<i>Назва когнітивної ознаки</i>	<i>Профілізація</i>
Заробіток, отримання прибутку	<i>пареміологічна, дискурсивна, експериментальна</i>
Професія як покликання	<i>дискурсивна, експериментальна</i>
Праця, яка має низьку оплату праці	<i>пареміологічна, дискурсивна, експериментальна</i>
Передбачає позитивні якості професіонала	<i>пареміологічна, дискурсивна, експериментальна</i>
Потребує професійної підготовки	<i>дискурсивна, експериментальна</i>
Необхідність праці, обов'язок	<i>пареміологічна, експериментальна</i>
Негативні наслідки від роботи	<i>пареміологічна, експериментальна</i>

Таблиця 2.3

Відмінні когнітивні ознаки

<i>Назва когнітивної ознаки</i>	<i>Профілізація</i>
Кваліфікованість та досвіченість працівника	<i>пареміологічна</i>
Лінь працівника	<i>пареміологічна</i>
Старанне ставлення до роботи	<i>пареміологічна</i>
Нажива, обман заради грошей	<i>пареміологічна</i>
Вплив природних чинників та вищих сил на працю	<i>пареміологічна</i>
Недовіра до працівника	<i>пареміологічна</i>
Важливість знаряддя праці	<i>пареміологічна</i>
Відсутність результатів власної праці	<i>пареміологічна</i>

Недовговічність професійної діяльності	<i>пареміологічна</i>
Має свою цінність	<i>дискурсивна</i>
Професія як метафора	<i>дискурсивна</i>
Спосіб особистісного розвитку	<i>експериментальна</i>
Низько цінується	<i>експериментальна</i>
Зменшує реальний контакт з людьми	<i>експериментальна</i>
Вільний / ненормований графік	<i>експериментальна</i>
Мистецтво	<i>експериментальна</i>
Майбутнє	<i>експериментальна</i>
Подорожі	<i>експериментальна</i>
Гарні умови для роботи	<i>експериментальна</i>
Ненормований графік	<i>експериментальна</i>
Займає увесь час та заважає особистому життю	<i>експериментальна</i>
Хоббі	<i>експериментальна</i>

У результаті експериментальної профілізації концепту PROFESIÓN нам вдалося виявити нові когнітивні ознаки, що виникли у результаті еволюції. Ці дані представлені у таблиці за принципом новизни – від найбільш частотних когнітивних ознак пареміологічної та дискурсивної профілізації до нових когнітивних ознак, виявлених у результаті вільного АЕ.

Таблиця 2.4

Еволюційні зміни концепту PROFESIÓN

<i>Назва когнітивної ознаки</i>	<i>Профілізація</i>
Кваліфікованість та майстерність працівника	<i>пареміологічна</i>
Відсутність кваліфікації працівника	<i>пареміологічна</i>
Досвідченість працівника	<i>пареміологічна</i>
Заробіток, отримання прибутку	<i>пареміологічна</i>
Видатки/негативні наслідки від роботи	<i>пареміологічна</i>
Лінь працівника	<i>пареміологічна</i>

Позитивний результат роботи	<i>пареміологічна</i>
Нажива, обман заради грошей	<i>пареміологічна</i>
Вплив природних чинників на працю	<i>пареміологічна</i>
Праця, що погано оплачується	<i>дискурсивна</i>
Те, що має свою цінність	<i>дискурсивна</i>
Те, що передбачає позитивні якості людини	<i>дискурсивна</i>
Те, що передбачає наявність певної підготовки	<i>дискурсивна</i>
Професія як покликання	<i>дискурсивна</i>
Те, що приносить задоволення	<i>експериментальна</i>
Спосіб особистісного розвитку / навчання новому	<i>експериментальна</i>
Те, що займає увесь час	<i>експериментальна</i>
Мистецтво	<i>експериментальна</i>
Те, за допомогою робиться внесок у суспільство	<i>експериментальна</i>
Хоббі	<i>експериментальна</i>
Майбутнє	<i>експериментальна</i>
Спілкування з людьми / те, що зменшує реальний контакт з людьми	<i>експериментальна</i>
Висока заробітна платня	<i>експериментальна</i>
Подорожі	<i>експериментальна</i>
Свобода	<i>експериментальна</i>
Вільний графік / ненормований графік	<i>експериментальна</i>
Гарні умови для роботи	<i>експериментальна</i>
Безробіття	<i>експериментальна</i>
Те, що викликає стрес	<i>експериментальна</i>
Те, що потребує жертв	<i>експериментальна</i>
Те, що заважає особистому життю	<i>експериментальна</i>
Те, що негативно впливає на здоров'я	<i>експериментальна</i>
Те, що фізично виснажує	<i>експериментальна</i>

Отже, дана таблиця демонструє зміни у розумінні концепту PROFESIÓN носіями іспанської мови. За результатами експериментальної профілізації нам вдалося виявити такі додаткові когнітивні ознаки, які показують збільшення інтересу до особистості професіонала, наприклад: *особистий розвиток, гарні умови для роботи, висока заробітна платня, вільний графік*. Також можна прослідкувати розширення горизонтів у професійній діяльності людини: *подорожі, спілкування з людьми, навчання новому*. У той же час у швидкому ритмі сучасного життя людина більше піддається негативному впливу своєї професії, що демонструють наступні когнітивні ознаки: *ненормований графік, викликає стрес, потребує жертв, заважає особистому життю, негативно впливає на здоров'я, фізично виснажує*. Таким чином, можемо зробити висновок, що у сучасному світі для людини-професіонала більш важливо приділяти увагу своєму особистісному розвитку, що може бути зумовлено постійно зростаючою конкуренцією на ринку праці. Однак тим самим людина, намагаючись встигнути зробити все, втрачає здоров'я, фізичні сили, мотивацію.

ВИСНОВКИ

У нашій науковій роботі ми звернули увагу на проблему вербалізації концепту PROFESIÓN в іспаномовній картині світу. У першій частині було проведено дослідження основних положень теорії когнітивної лінгвістики, лексико-семантичного поля, зіставлено погляди різних вчених на поняття «концепт», розглянуто різні підходи щодо структури та типології концептів, а також представлено методикау їх досліджень та визначено етапи вивчення концепту PROFESIÓN.

Теоретичну базу роботи склали наукові праці, монографії, статті, наукові журнали наступних дослідників вищезазначених наукових проблем: І.О. Бодуена де Куртене, О.О. Потебні, С.О. Аскольдова, Д.С. Ліхачова, Р.М. Фрумкіної, Ю.С. Степанова, О.С. Кубрякової, М.М. Болдирева, В.І. Карасика, З.Д. Попової, І.А. Стерніна, А.М. Приходька, А.П. Бабушкіна, Г.Г. Слишкіна, С.Г. Воркачова, В.А. Маслової, М.В. Піменової та інших. Також ми опрацювали дисертації, автореферати дисертацій та статті, присвячені дослідженню концептів, авторів: Ю.С. Степанова, А.А. Оганової, М.В. Осики, О.Ю. Балашової, Л.Л. Банкової, Л.М. Мирошніченка, М.Н. Бондарчука, О.І. Голованової, Г.Р. Іскандрової, К.О. Керер, Н.В. Христианової.

Таким чином, розглянуті в даній роботі підходи до трактування терміну концепт, свідчать про те, що в інтерпретації цієї категорії різними вченими-лінгвістами відмічаються як чіткі відмінності, так і очевидна спільність. У сучасній науці існує декілька підходів щодо визначення терміну «концепт»: 1) лінгвокогнітивний (С.О. Аскольдов, Д.С. Ліхачов, А.П.Бабушкін, З.Д. Попова, І.А. Стернін); 2) лінгвокультурологічний (С.Г. Воркачов, Ю.С. Степанов, В.І. Карасик, Г.Г. Слишкін); 3) психолінгвістичний (Р.М. Фрумкіна, В.В. Красних, О.С. Кубрякова, А.П.Бабушкін). Також термін «концепт» інколи ототожнюється з «поняттям» (Ю.С. Степанов). У нашій роботі ми розглянули концепт, як лінгвокогнітивне

утворення, на яке впливають різні культурні фактори. Ми зрозуміли, що концепт – це складне, багатокomпонентне утворення, яке має певну структуру.

Практичну частину даної роботи ми присвятили проблемі вербалізації концепту PROFESIÓN в іспаномовній картині світу. Для цього був зібраний наступний фактичний матеріал: 366 назви професій (231 традиційні та 135 новітніх), 133 паремії, текстові матеріали у базі даних CORPES XXI та дані вільного асоціативного експерименту (121 респондент). На основі цього матеріалу ми провели лексикографічну, пареміологічну та експериментальну об'єктивізацію досліджуваного концепту. У ході роботи були проведені наступні етапи дослідження:

1. Визначили ключове слово-репрезентант даного концепту – *profesión*.

2. Ознайомилися із його дефініціями та за допомогою методу узагальнення словникових дефініцій виявили полісемію та деякі суттєві компоненти значень лексеми *profesión*: *Profesión (1) – Acción y efecto de profesar. Profesión (2) – Empleo, facultad u oficio que alguien ejerce y por el que percibe una retribución. Profesión (3) – Conjunto de personas que ejercen una misma profesión. Profesión (4) – Ceremonia eclesiástica en que alguien profesa en una orden religiosa.*

3. Дослідили етимологію лексеми *profesión* та виявили, що вона походить від латинського *professio, -onis* та означає «офіційне оголошення, заява; офіційно зазначене заняття, професія».

4. За допомогою платформи CORPES XXI актуалізували лексему *profesión* та виявили, що її похідна «profesional» входить до 1000 найактуальніших слів сучасної іспанської мови.

5. Виявили структуру концепту PROFESIÓN та побудували схему: 1) ядро досліджуваного концепту представлене лексемою *profesión*; 2) образні ознаки, що виявляються через поєднуваність із якостями репрезентанта концепту: *estudio* (вивчення, засвоєння), *responsabilidad* (відповідальність), *deber* (обов'язок), *nuevos conocimientos* (нові знання), *altruismo* (служіння

суспільству), *deontología* (професійна етика), *vocación* (призвання), *especialización* (спеціалізація); 3) понятійний шар концепту складається із семантичних компонентів слова та синонімів: *ocupación* (заняття, робота, посада), *empleo* (посада, місце роботи), *carrera* (рід занять, професія, кар'єра), *trabajo* (робота, труд), *oficio* (спеціальність, промисел), *negocio* (справа), *actividad* (діяльність). Функціональні ознаки: *adelanto profesional* (просування по службі), *dimisión* (відставка), *dejar un trabajo* (покинути роботу), *conseguir un trabajo* (отримати роботу). Символічні ознаки концепту: *ceremonia eclesiástica, religia*.

6. Виявили тип досліджуваного концепту за теорією М.В. Піменової:

- а) за ознакою появи в національній концептосфері: первісний;
- б) за ознакою розвитку структури: той, що розвивається;
- в) за ознакою постійності базової структури: постійний/збережений;
- г) за ознакою первинності: похідний;
- д) за ознакою актуальності: 1) провідний/ключовий; 2) постійно актуальний.

7. Побудували номінативне поле за допомогою аналізу словотворчих та синонімічних словників. На базі CORPES XXI вдалося з'ясувати, що існує 42 похідні лексеми *profesión*, наприклад: 1) іменники: *profesional, profesionalidad, profesionalismo*; 2) прикметники: *profesional, interprofesional, semiprofesional*; 3) дієслова: *profesar, profesionalizar, profesionalizarse*; 4) прислівник: *profesionalmente*; 5) дієприкметники: *profesionalizado, superprofesionalizado, desprofesionalizado*; 6) герундій: *profesionalizando*.

8. Поділили концепт PROFESIÓN на субконцепти з метою виявлення найбільш популярних та актуальних професій серед традиційних та новітніх. Таким чином, нам вдалося з'ясувати, що серед традиційних професій субконцепти з ключовими семами «*medicina*» (50), «*deporte*» (36), «*artesanía*» (25), «*comercio*» (15) мають найбільше компонентів. Робимо висновок про те, що найбільш потрібними та широко розповсюдженими традиційними

професіями є/були ті, що пов'язані з лікуванням людей, спортом (здоров'ям), торгівлею та різними видами прикладних мистецтв (ремесл).

Проаналізувавши новітні професії та поділивши їх на субконцепти, ми бачимо, що серед сфер, що найбільш швидко розвиваються, знаходяться «*gestión*» (15), «*tecnologías*» (13), «*medicina*» (12), «*comercio*» (8), «*atención al cliente*» (8). Сфера управління персоналом розширюється через стрімке зростання кількості співробітників у компаніях. Популярність сфери технологічних розробок зумовлена швидким розвитком сучасних технологій, які проникають у всі сфери життя. Медицина розвивається завдяки розширенню методів лікування, професійного сучасного обладнання. Торгівля залишається популярною сферою зайнятості, адже зростає попит на нові товари, більшість з яких вже можна купити онлайн. Професії, які мають задовольнити потреби клієнтів, зумовлені розвитком туризму, популяризацією місць відпочинку, ресторанів тощо.

9. Виявили когнітивні ознаки за допомогою дискурсивної та пареміологічної профілізації концепту PROFESIÓN. У першому випадку ми звернулися до бази даних CORPES XXI, за допомогою якого нам вдалося виділити 7 когнітивних ознак (*праця, що погано оплачується; те, що має свою цінність; те, що передбачає позитивні якості людини; те, що передбачає наявність певної підготовки; професія як покликання; професія як метафора*).

Аналіз текстового матеріалу у базі CORPES XXI дав змогу виділити дієслівні, прикметникові та прийменникові моделі вільних словосполучень з ключовим словом-репрезентантом *profesión*, а також дослідити їх конотацію. Серед найбільш вживаних дієслів (85) у сполученні з ключовим словом *profesión* були виявлені: нейтральні (67), позитивні (8) та негативні (10) конотації. Серед найбільш вживаних прикметників (60) у сполученні з ключовим словом *profesión* були виявлені: нейтральні (45), позитивні (13) та негативні (2) конотації.

Цінність даного дослідження полягає у тому, що були опрацьовані тексти за останні 10 років, що говорить про актуальність поданого у них матеріалу. Таким чином, ми змогли дослідити сучасний стан ментального утворення PROFESIÓN в іспаномовній картині світу.

Пареміологічна профілізація концепту PROFESIÓN дала змогу виділити 22 когнітивні ознаки (серед них: *кваліфікованість та майстерність працівника (13); відсутність кваліфікації працівника (12); досвідченість працівника (11); заробіток, отримання прибутку (10) тощо*), які характеризують досліджуваний концепт як багатогранне ментальне утворення, яке включає не тільки професійні аспекти, але й показує негативні чи позитивні сторони професіонала, ставлення людей до певних професій, роль грошей у професійній діяльності людини тощо.

10. Останнім етапом дослідження стала експериментальна профілізація концепту PROFESIÓN на матеріалі вільного асоціативного експерименту. Учасниками АЕ стали 121 представник іспаномовного світу. За результатами дослідження вдалося виявити наступні когнітивні ознаки концепту PROFESIÓN: *те, що потребує професійної підготовки (навчання) (45); спосіб заробітку грошей (28); те, що приносить задоволення (8) тощо*. Метод вільного асоціативного експерименту дозволив створити парадигму сучасного розуміння «професії» в іспаномовній картині світу. Так, нам вдалося виявити 33 когнітивні ознаки та з'ясувати погляди сучасних носіїв іспанської мови на концепт PROFESIÓN. Також завдяки вільному АЕ ми виявили такі когнітивні ознаки, як: *має низьку оплату праці, викликає стрес, має низьку цінність, безробіття*, що говорить про вплив сучасної економічної нестабільності у країнах іспаномовного світу. В свою чергу ми виявили когнітивні ознаки, які говорять про негативний вплив професійної діяльності на особисте життя та здоров'я та фізичний стан людини. Поряд з тим нам вдалося виявити позитивні когнітивні ознаки: *майбутнє, свобода, подорожі* що свідчить про оптимістичні настрої іспаномовних респондентів щодо своєї професії та майбутнього. Варто також зазначити, що 5

респондентів не змогли виявити недоліки своєї професії. Також ми виявили когнітивні ознаки, які показують збільшення інтересу до особистості професіонала, наприклад: *особистий розвиток, гарні умови для роботи, висока заробітна платня, вільний графік.*

За допомогою вільного АЕ, ми довели, що концепт PROFESIÓN – це ментальне утворення, яке знаходиться у постійному розвитку та систематично поповнюється новими лексемами (напрямами професійної діяльності).

Систематизовані результати проведеного аналізу можуть бути використані при подальшому дослідженні концепту PROFESIÓN в іспаномовній картині світу. Перспективи дослідження цієї галузі лінгвістики є широкими, тому що професійна сфера постійно поповнюється, оскільки світ розвивається щохвилини і виникає потреба у спеціалістах нових галузей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антомонов А.Ю. Исследование структурной организации лексико-семантических полей : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19. Киев, 1987. 21 с.
2. Аскольдов С.А. Концепт и слово. *Русская словесность: [Антология]* : под общ. ред. В.П. Нерознака. Москва : Academia, 1997. С. 267-279.
3. Бабушкин А.П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка, их личностная и национальная специфика : дис. ... д-ра филол. наук : 10.02.19. Воронеж : Воронежский государственный университет, 1997. 330 с.
4. Балашова Е.Ю. Концепты любовь и ненависть в русском и американском языковых сознаниях : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19. Саратов, 2004. 25 с.
5. Банкова Л.Л. Труд. *Антология концептов* / под ред. В.И. Карасика, И.А. Стернина. Том 6. Волгоград : Парадигма, 2007. С. 254-269.
6. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию. В 2-х томах. Москва : Изд-во Академии наук СССР, 1963. 391 с.
7. Болдырев Н.Н. Когнитивная семантика. Введение в когнитивную лингвистику. Тамбов: Томский государственный университет, 2014. 236 с.
8. Болдырев Н.Н. Концепт и значение слова. *Методологические проблемы когнитивной лингвистики*. Воронеж, 2001. С. 25–36.
9. Бондарчук М. Н., Колчанова М. Н. Концепт «профессия» и способы его презентации в языке (на базе лексики авиационной сферы деятельности). *Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Мовознавство*. Дніпропетровськ, 2009. Т. 17, вип. 15(1). С. 39-43.
10. Воркачев С.Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт:

- становление антропоцентрической парадигмы в языкознании. *Филологические науки*. Москва, 2001. №1. С. 64-72.
11. Воркачев С. Г. Счастье как лингвокультурный концепт. Москва : Гнозис, 2004. 236 с.
 12. Голованова Е. И. Категория профессионального деятеля: Формирование. Развитие. Статус в языке. Челябинск : Челябинский государственный университет, 2004. 314 с.
 13. Горохова И. В. Разные подходы к трактовке термина «концепт». *Studia Linguistica*. 2010. Вип. 4. С. 476-479
 14. Демьянков В.З. Когнитивная лингвистика как разновидность интерпретирующего подхода. *Вопросы языкознания*. 1994. №4. С. 17-33.
 15. Жаботинская С.А. Когнитивная лингвистика: к вопросу об уровнях концептуальных моделей. *Вісник Черкаського університету. Філологічні науки*. 1997. Вип. 3. С. 3-11.
 16. Залевская А.А. Психолингвистический подход к проблеме концепта. *Методологические проблемы когнитивной лингвистики*. Воронеж : И-во Воронежского государственного университета, 2001. С. 36-45.
 17. Искандарова Г. Р. Возможности лингвокогнитивного моделирования агентивного концепта «Профессия» (на материале немецкого языка). *Вестник Башкирского университета*. Уфа, 2010. Том 16. № 4. С. 584-589.
 18. Карасик В.И., Слышкин Г.Г. Лингвокультурный концепт как единица исследования. *Методологические проблемы когнитивной лингвистики*. : сб. науч. тр. / под ред. И. А. Стернина. Воронеж : ВГУ, 2001. С. 75-80.
 19. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Волгоград : Перемена, 2002. 477 с.
 20. Керер К. А. Вербализация концепта «профессия» в романе А. Хейли «Сильнодействующее лекарство». *Вестник Челябинского государственного университета*. 2010. №4. С. 93-96.

21. Кобозева И.М. Две ипостаси содержания речи: значение и смысл. *Язык о языке* / под ред. Н.Д. Арутюновой. Москва, 2000. С. 303-359.
22. Кубрякова Е.С. Об установках когнитивной науки и актуальных проблемах когнитивной лингвистики. *Вопросы когнитивной лингвистики*. 2004. № 1. С. 6-17.
23. Красных В. «Свой» среди «чужих»: миф или реальность? М.: Гнозис, 2003. 375 с.
24. Крючкова Н. В. Взаимодействие концептов как основа их варьирования. *Известия ВГПУ*. 2008. №10. С.21-25.
25. Лакофф Дж. Лингвистические гештальты. *Новое в зарубежной лингвистике*. 1981. № 10. С. 350–368
26. Лихачев Д.С. Концептосфера русского языка. *Известия РАН. Сер. лит. и яз.* Москва, 1993. Т. 52, № 1. С. 3–9.
27. Маслова В.А. Введение в когнитивную лингвистику: учеб. пособ. 2-е изд. Минск «ТетраСистемс» : 2005. 255 с.
28. Мирошниченко Л.М. Труд. *Антология концептов* / под ред. В.И. Карасика, И.А. Стернина. Том 5. Волгоград : Парадигма, 2007. С. 246-263.
29. Оганова А. А. Ассоциативное поле концепта «профессия/profesión» в русском и испанском языковом сознании. *Гуманитарные, социально-экономические и общественные науки. Филологические науки*. Краснодар, 2014. Вып. 12. С. 228-232.
30. Оганова А.А. Ассоциативное поле концептов «работа» и «trabajo» в русском и испанском когнитивном сознании. *Университетские чтения – 2014: материалы научно-методических чтений ПГЛУ. Ч. IV*. Пятигорск : ПГЛУ, 2014. С. 174-179.
31. Оганова, А.А. Женские ремесла в испанской пословичной картине мира. *Молодая наука – 2011: материалы региональной межвузовской научно-практической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых*. Пятигорск : ПГЛУ, 2011. Ч. V. С. 48-50.

32. Оганова А. А. Концепт ПРОФЕССИЯ в испанском и русском языковом сознании: автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.20. Пятигорск, 2015. 20 с.
33. Осыка М. В. Способы вербализации концепта «Пространство». *Вестник ИГЛУ*. 2009. №3 (7). С. 129-134.
34. Пименова М.В. Предисловие [Текст]. Введение в когнитивную лингвистику / под ред. М.В. Пименовой. Вып.4. Кемерово, 2004. 208 с.
35. Пименова М. В. Современная Русистика: концептуальные исследования. *Гуманитарный вектор. Серия: Педагогика, психология*. 2010. №2. С. 140-145.
36. Пименова М. В. Типы концептов и этапы концептуального исследования. *Вестник Кемеровского государственного университета*. 2013. №2 (54). С. 127-131.
37. Попова Л. В. Подходы к определению концепта. *Вестник ЧГПУЮ* 2013. №4. С. 309-316.
38. Попова З.Д., Стернин И.А. Очерки по когнитивной лингвистике. Воронеж : «Истоки», 2001. 191 с.
39. Попова З. Д., Стернин И. А. Семантико-когнитивный анализ языка: монография. Воронеж: «Истоки», 2007. 250 с.
40. Потебня А.А. Мысль и язык. Из книги: Потебня А.А. *Слово и миф*. Москва : «Правда», 1989. 200 с. URL: http://vassilenkoanatole.narod.ru/olderfiles/1/potebnay_mysl_i_yazyk.pdf
41. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.
42. Сергеева Е. В. Интерпретация термина «концепт» в современной лингвистике. Москва, 1998. 165 с.
43. Слышкин Г.Г. Лингвокультурные концепты и метаконцепты : дис. ... д-ра филол. наук : 10.02.19. Волгоград, 2004. 323 с.
44. Степанов Ю.С. Константы: Словарь русской культуры. Москва : Школа "Языки русской культуры", 1997. 824 с.

45. Тентимишова А. К. Концепт и концептосфера в исследованиях ученых-лингвистов. *Научно-методический электронный журнал «Концепт»*. 2016. Т. 17. С. 226–230. URL: <http://e-koncept.ru/2016/46223.htm>. (дата звернения: 15.09.2019).
46. Титова Ю. В. Структура концепта и методы его описания. *Вестник УлГТУ*. 2010. №4 (52). С. 16-21.
47. Уфимцева А. А. Семантика слова. *Аспекты семантических исследований*. Москва : Наука, 1980. С. 250-345.
48. Филин Ф. П. О лексико-семантических группах слов. *Очерки по теории языкознания*. Москва : Наука, 1982. С. 227-239.
49. Фрумкина Р.М. Концептуальный анализ с точки зрения лингвиста и психолога. *Научно-техническая информация*, 1992. Серия 2, № 3. С. 3-29.
50. Христианова Н. В. Лексические средства объективации концепта «Профессия» в текстах российских печатных СМИ. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. 2017. №8-2 (74). С. 170-172.
51. Barsalou L. W. Situated Simulation in the Human Conceptual System. *Language and Cognitive Processes*. 2003. № 18. P. 513–562.
52. Chomsky N. Linguistics and Adjacent Fields: A Personal View. *The Chomskyan Turn* / Ed. by A. Kashez. Oxford, 1991. P. 3-25.
53. Damasio A. Concepts in the brain. *Mind and Language*. 1989. Vol.4. № 1-2. P. 24-28.
54. Lakoff G. *Women, Fire and Dangerous Things: What Categories Reveal About the Mind* / The University of Chicago Press, Chicago, 1987. 632 p.
55. Mendo Murillo S. Lingüística cognitiva. MarcoELE: Revista de Didáctica Español Lengua Extranjera, ISSN-e 1885-2211, N°. 18, 2014. 5 p.
56. Rosch E. Cognitive Representation of Semantic Categories. *Journal of Experimental Psychology* 104. 1975.- P. 192-233.
57. Wierzbicka A., Goddard C. Semantic fieldwork and lexical universals. *Studies in Language*. 2014. 38(1). P. 80-127.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

58. Етимологічний словник української мови: В 7 т. – Т. 4: Н–П / О.С. Мельничук (гол. ред.). НАН України. Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні. Київ : Наукова думка, 2003. 657 с.
59. Краткий словарь когнитивных терминов / под. ред. Е.С. Кубряковой. Москва : Филол. ф-т МГУ им. М. В. Ломоносова, 1997. 245 с.
60. Мещеряков Б., Зинченко В. Большой психологический словарь. *Библиотека Гумер*. URL: www.gumer.info (дата звернення: 18.11.2019).
61. Corominas J. Breve diccionario etimológico de la lengua española. Madrid, 1987. 628 p.
62. Corominas J. Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico. Madrid : Editorial Gredos, 1984. 5 vols. 907 p.
63. Diccionario de la lengua española / Real Academia Española. URL: <http://dle.rae.es/> (дата звернення: 20.09.2019).
64. Diccionario de Sinónimos Online de español. 2014 – 2019 (дата звернення: 25.11.2019)
65. Diccionario Etimológico castellano en línea. URL: <http://etimologias.dechile.net/> (дата звернення: 20.09.2019).
66. Diccionario del Español de México (DEM). URL: <http://dem.colmex.mx> (дата звернення: 25.11.2019).
67. Diccionario de sinónimos y antónimos Larousse. 2017 Ediciones Larousse, S.A. de C.V. URL: <https://www.larousse.mx/app/diccionario-de-sinonimos-y-antonimos-larousse/> (дата звернення: 25.11.2019)
68. Diccionario inverso de la Real Academia Española. Real Academia Española. URL: <http://dirae.es/> (дата звернення: 20.09.2019).
69. Diccionarios Vox. 2019 Larousse Editorial, SL. URL: <https://www.diccionarios.com/> (дата звернення: 20.09.2019).
70. Gómez de Silva G. Breve diccionario etimológico de la lengua española:

10000 artículos, 1300 familias de palabras. Fondo de Cultura Económica, 1998. 736 p.

71. MundiFrases.com 2008-2015 URL:
<https://www.mundifrases.com/refranes/frases/profesiones/#start-content>
(дата звернення: 03.11.2019).
72. Online Language Dictionaries WordReference.com. URL:
<https://www.wordreference.com/> (дата звернення: 25.11.2019).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

73. REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CORPES XXI) [en línea]. Corpus del Español del Siglo XXI (CORPES). URL:
<http://www.rae.es> (дата звернення: 01.11.2019)

ДОДАТОК А

Назви «традиційних» професій:

1. Abogado	28. Auxiliar de	54. Ciclista
2. Accionista	farmacia	55. Científico
3. Actor	29. Bailarín	56. Cirujano
4. Acupuntor	30. Bananero	57. Cochero
5. Aduanero	31. Banquero	58. Cocinero/
6. Afilador	32. Barquillero	59. Colmenero
7. Agricultor	33. Baterista	60. Columnista
8. Albañil	34. Bibliotecario	61. Comunicólogo
9. Alergólogo	35. Bombero	62. Consejero
10. Alfarero	36. Boxeador	63. Constructor
11. Analista	37. Buzo	64. Contable
12. Anestesista	38. Cajero	65. Coordinador de
13. Anticuario	39. Camarero	atención
14. Árbitro	40. Camionero	domiciliaria
15. Archivero	41. Camisero	66. Coordinador de
16. Aromaterapeuta	42. Canoista	vuelo
17. Arqueólogo	43. Cantante	67. Corredor
18. Arreglador de ropa	44. Carbonero	68. Decorador
19. Artificiero	45. Cardiólogo	69. Dentista
20. Artista	46. Caricaturista	70. Deportista
21. Asesor laboral	47. Carnicero	71. Dietista
22. Astrónomo	48. Carpintero	72. Diseñador de
23. Atletista	49. Cartero	calzado
24. Audiólogo	50. Castaño	73. Diseñador de
25. Autobusero	51. Celador	muebles
26. Automovilista	52. Cerrajero	74. Diseñador de
27. Auxiliar de	53. Cervecer	vestuario
enfermería	Chef	

75. Diseñador de vidrio	102. Gastroenterólogo	129. Juez
76. Ebanista	103. Gerente	130. Jugador de bádmin-ton
77. Economista	104. Gerente general	131. Jugador de baloncesto
78. Electricista	105. Gimnasta	132. Jugador de beisbol
79. Embajador	106. Ginecólogo	133. Jugador de fútbol americano
80. Enfermero	107. Granjero	134. Jugador de rugby
81. Entrenador	108. Guionista	135. Jugador de tenis de mesa
82. Entrenador	109. Herrero	136. Juguetero
83. Entrenador personal	110. Hipnoterapeuta	137. Jurista
84. Escritor	111. Historiador	138. Karatista
85. Escudero	112. Hockista	139. Lanero
86. Estañero	113. Horchatero	140. Latonero
87. Estufero	114. Huevero	141. Lechero
88. Farmacéutico	115. Ilustrador	142. Leñador
89. Farmacólogo	116. Infectólogo	143. Leñero
90. Farolero	117. Ingeniero	144. Librero
91. Físico médico	118. Ingeniero civil	145. Limpiador
92. Fisiólogo cardíaco	119. Instructor de equitación	146. Lingüísta
93. Fisiólogo respiratorio	120. Instructor de fitness	147. Logopeda
94. Fisioterapeuta	121. Instructor de yoga	148. Lotero
95. Fitoterapeuta	122. Intérprete	149. Maderista
96. Florista	123. Jabonero	150. Maestro
97. Fontanero	124. Jardinero	151. Maestro de educación física
98. Frutero	125. Jefe de construcción	
99. Futbolista	126. Jinete	
100. Galletero	127. Joyero	
101. Ganadero	128. Judoka	

152. Maestro de
primaria	180. Pedagogo social	208. Socorrista
153. Mantequillero	181. Peluquero	209. Soldador
154. Maquillador	182. Peón	210. Tapicero
155. Marinero	183. Periodista	211. Técnico clínico
156. Marroquintero	184. Pescadero	212. Técnico de
transporte
sanitario
157. Masagista	185. Pintor	213. Tecnólogo del
cuero
158. Matrón	186. Pizzero	214. Tenista
159. Médico	187. Podólogo	215. Terapeuta
deportivo
160. Meteorólogo	188. Policía	216. Torero
161. Militar	189. Político	217. Toxicólogo
162. Minero	190. Portero	218. Traductor
163. Minorista	191. Predicador	219. Traumatólogo
164. Morcillero	192. Pregonero	220. Triatleta
165. Nadador	193. Profesor	221. Tutor
166. Naturópata	194. Profesor de baile	222. Urólogo
167. Neurofisiólogo	195. Psicólogo	223. Velador
168. Neurólogo	196. Psicoterapeuta	224. Vendedor
169. Notario	197. Psiquiatra	225. Ventero
170. Odontólogo	198. Químico	226. Veterinario
171. Óptico	199. Quiropráctico	227. Vicegerente
172. Ortopeda	200. Radiógrafo	228. Vidriero
173. Osteópata	201. Rector	229. Vigilante
174. Otorrinolaringó-
logo	202. Remista	230. Voleibolista
175. Ovejero	203. Reparador de
calzado	231. Zapatero
176. Panadero	204. Reumatólogo	
177. Pastelero	205. Salvavidas	
178. Patarero	206. Sastre	
179. Payaso	207. Sirviente
doméstico	

Назви новітніх професій:

1. Administrador (manager)	20. Asesor fiscal (gestor de impuestos)	38. Consultor seo (experto en seo)
2. Agente comercial	21. Asesor inmobiliario	39. Controlador de autopistas
3. Agente de call center	22. Asistente virtual	40. Coordinador
4. Agente de reservas y atención al cliente	23. Asociado médico	41. Corredor de apuestas (bookmaker)
5. Agente de ventas	24. Biotecnólogo	42. Creador de contenido
6. Agente inmobiliario	25. Bloguero (blogger)	43. Creador de infografías
7. Agente viajero	26. Bloguero deportivo	44. Creador de videojuegos
8. Agricultor ecológico,	27. Bromatólogo	45. Desarrollador de aplicaciones (apps)
9. Analista de crédito	28. Buyer persona	46. Desarrollador de casas inteligentes
10. Analista de datos	29. Cazatalentos (headhunter)	47. Desarrollador web
11. Analista de seguridad informática	30. Chico de los recados	48. Distribuidor/ Repartidor
12. Analista de negocios	31. Chica de la limpieza	49. Detective de datos
13. Animador	32. Chica para las tareas de hogar	50. Director de comunicación
14. Anfitrión de restaurante, bar, hotel	33. Chofer (conductor) de Uber	51. Director de innovación
15. Arteterapeuta	34. Científico de datos	52. Director de producto/gerente de
16. Arquitecto de espacios sustentables	35. Comerciante (merchandiser)	
17. Arquitecto de software	36. Community manager/ especialista en marketing digital	
18. Arquitecto TIC	37. Comprador personal (personal shopper)	
19. Asegurador		

producto/ gestor de	65. Especialista de	80. Gerente de
producto/ jefe de	atención al cliente	estrategia
producto (менеджер	66. Especialista en	81. Gerente de felicidad
з продукту)	impresión en 3d	(happy manager)
53. Director de	67. Especialista en	82. Gerente de finanzas
proyectos	fertilidad	83. Gerente de
54. Diseñador de	68. Especialista en la	desarrollo de
interiores	promoción de la	software
55. Diseñador grafico	salud	84. Gerente de
(grafista): ilustrador,	69. Especialista en	ingeniería robótica
diseño de empaques,	servicios en la nube	85. Gerente de recursos
diseño de ebooks,	(cloud services)	humanos (HR-
diseño de	70. Estilista	manager)
presentaciones	71. Experto en	86. Gerente de SMM
(powerpoint,	ciberseguridad	87. Geriatra
prezi,otros),diseño	72. Experto en la	88. Guía turístico
de empaques para	generación del	89. Ilustrador comercial
productos, diseño de	milenio	90. Informatico de
papelería	73. Experto en	seguridad
56. Diseñador web	marketing de	91. Influencer en las
(distribuidor)	contenidos (SMM-	redes sociales
57. Dramaterapeuta	manager)	92. Ingeniero ambiental
58. Editor de sonido	74. Freelancer	93. Ingeniero biomédico
59. Editor de vídeo	75. Fotógrafo	94. Ingeniero de coches
60. Editor multimedia	76. Gamer	sin conductor
61. Educador ambiental	77. Gerente de auditoría	95. Ingeniero de
62. Entrenador (coach)	78. Gerente de calidad	energías renovables
63. Entrenador	79. Gerente de	96. Ingeniero de
deportivo online	comercio electrónico	software
64. Ergonomista		

97. Ingeniero en sistemas	113. Profesional en turismo rural (verde)	122. Restaurador de fotografías
98. Logista		123. Startup mentor
99. Médico virtual	114. Profesor de danza moderna y contemporánea	124. Streamer
100. Mensajero		125. Supermodelo
101. Mercadotécnico	115. Profesor en línea	126. Superintendente de construcción
102. Militar	116. Psicólogo transpersonal	127. Supervisor
103. Modelo		128. Técnico superior en PRL (prevención de riesgos laborales)
104. Monitoreador de tendencias (trend watcher)	117. Recepcionista	
105. Musicoterapeuta	118. Reclutador en línea/virtual	129. Terapeuta de spa
106. Operador de drones	119. Redactor publicitario (copywriter)	130. Transpersonal
107. Paseador de perros		131. Trapecista
108. Peleador de MMA	120. Redactor de contenido ecología y medio ambiente	132. Tutor en línea
109. Presentador		133. Youtuber
110. Presentador virtual	121. Repartidor de comida	134. Vendedor de minutos de celular
111. Productor de televisión		135. Webmaster
112. Programador		

ДОДАТОК Б

1. A barco nuevo, capitán viejo.
2. Abogado sin conciencia, merece gran sentencia.
3. Abogado de ricos, mal de pobres.
4. Abogado en el consejo hace de lo blanco negro.
5. Abogado joven, pleito perdido.
6. Abogado, juez y doctor, cuanto más lejos, mejor.
7. Agua le pido a Dios, y a los políticos nada.
8. Aguadores y taberneros, del agua hacen dineros.
9. A gusto de los cocineros, comen los frailes.
10. A la ramera y al juglar, a la vejez les viene el mal.
11. Alcalde tonto, sentencia pronto.
12. Alguacil descuidado, ladrones en cada mercado.
13. Al mejor cazador, se le escapa la liebre.
14. Amor de puta y convite de mesonero, siempre cuestan dinero.
15. A piloto diestro, no hay mar siniestro.
16. A río revuelto, ganancia de pescadores.
17. Bachiller y nada saber, todo a uno viene a ser.
18. Barbero que no sea parlero, no lo hay en el mundo entero.
19. Buenas zurzidoras hay muy pocas.
20. Bodas buenas y magistrado, del cielo es dado.
21. Cada ollero, alaba su puchero.
22. Cada puerta va bien en su quicio, y cada uno en su oficio.
23. Carpintero que hace cuñas, guarde las uñas.
24. Cartabón y escuadra, uno sin otro no vale nada.
25. Cocinero y cochero, tómalos de Toledo.
26. Cómicos y abogados, lo mismo hacen de moros que de cristianos.
27. Como el burro del aguador cargado de agua y muerto de sed.
28. Como el comer es diario, trabajar diariamente es necesario.
29. Con los curas y los gatos, pocos tratos.

30. Con putas y soldados, echa la vergüenza a un lado.
31. Con un buen vendedor, se vende bien hasta lo peor.
32. Costurera sin dedal cose poco y cose mal.
33. Costurera tras el cristal, un pinchazo en la carne y tres en el dedal.
34. Cuando llueve y hace sol, (deja el perro a su pastor / baila el perro y el pastor).
35. Cuando te convida el tabernero, te convida con tu dinero.
36. De buena traza, buena caza.
37. De comerciar a robar, poco va.
38. De enero a enero, (gana el banquero / el dinero es del banquero).
39. Desconfía del médico joven y del barbero viejo.
40. Dios da la curación, y el médico se lleva el doblón.
41. Donde no hay boticarios ni médicos, los hombres se mueren de viejos.
42. El abad sin ciencia ni conciencia, no le salva la inocencia.
43. El buen barbecho, por marzo está hecho.
44. El buen boticario ha de tener cuatro ces, ciencia, conciencia, capital y cojera.
45. El buen cirujano, blando de palabras y duro de manos.
46. El buen cirujano, corta por lo sano.
47. El buen cirujano, opera temprano.
48. El buen músico, con una cuerda toca.
49. El buen obrero, encuentra trabajo en cualquier agujero.
50. El buen viñadero, hunde lo viejo, amugrona cedo, y de la viña vieja hace majuelo.
51. El cazador y el mentiroso, perdidos son, si no son memoriosos.
52. El escribano con su pluma, resta de la casa ajena y en la propia suma.
53. El hermano del barquero, pasa sin pagar dinero.
54. El labrador, pobrete, pero alegrete.
55. El médico mata, y el cura lo tapa.
56. El mejor cazador, miente más que caza.

57. El mejor maestro, hace un borrón.
58. El molinero velando gana, que no estándose en la cama.
59. El oficio de herrar, el diablo lo debió de inventar.
60. El pastor descuidado, mala cuenta da del ganado.
61. El pastor dormido y el ganado en el trigo.
62. El pastor come la oveja, y viste la pelleja.
63. El pescar con caña, requiere paciencia y maña.
64. El sastre, corte y cosa, y no se meta en otra cosa.
65. En esta vida caduca, el que no trabaja no manduca.
66. En casa de carpintero, puerta de cuero.
67. En casa del herrero asador de palo y cuchillo de madero.
68. Enero, buen mes para el carbonero.
69. En invierno y en verano, ganadero y hortelano.
70. Esa es la gracia del buen escribano, escribir bien con mala pluma y papel malo.
71. Estudiante que no estudia, en nada bueno se ocupa.
72. Fácil es recetar, difícil es curar.
73. Fina costurera hace camisas con chorrea.
74. Hacer como el carpintero: medir dos veces, para cortar una vez.
75. Hasta al mejor cocinero, se le cae un pelo en la sopa.
76. Juez limpio de manos, no acepta regalos.
77. Juez que dudando condena, merece pena.
78. Juez que prevarica, pasarlo por las picas.
79. La abadesa más segura, la de edad madura.
80. La arada y el arado, requieren hombre bien alimentado.
81. La buena hilandera, de madrugada prepara su tela.
82. La buena lavandera, de cualquier cosa hace estregadera.
83. La puta y el fanfarrón, tienen poca duración.
84. Ladrones roban millones, y son grandes señorones.
85. La obra es la que alaba, al maestro.

86. Los enfermos hacen el buen médico.
87. Lo que sería peor, hacerse poeta; que, según dicen, es enfermedad incurable y pegadiza.
88. Lo que vas a gastar en el adivino, mejor gástalo en vino.
89. Mal oledor, mal catador.
90. Manos callosas, manos honrosas.
91. Manos de herrero, y espalda de molinero.
92. Manos de maestro son unguento.
93. Médico bien pagado, no querría ver a su enfermo enterrado.
94. Médico ignorante y negligente, mata al sano y al doliente.
95. Médico nuevo hincha el cementerio.
96. Médico sin ciencia, médico sin conciencia.
97. Mendigo y carbonero, oficios de pocos dineros.
98. Mientras tiene el agua molino, el molinero bebe vino.
99. Molinero y no ladrón, sería caso de admiración.
100. Moza ventera, ni casada, ni casera.
101. Músico pagado, contento pero desafinado.
102. Ni sin yunque el herrero, ni sin banco el carpintero.
103. No hay mal piloto, con tiempo bueno.
104. Nace el hombre para trabajar y no para holgar.
105. No hay hombre de mar, que no se pueda ahogar.
106. No hay sastre bien vestido, ni zapatero bien calzado.
107. Obra bien terminada, a su autor alaba.
108. Para ser puta y no ganar nada, más vale ser mujer honrada.
109. Pastor avariento, por una oveja pierde ciento.
110. Poco se gana hilando, pero menos (mirando / holgando).
111. Por junio el mucho calor, nunca asusta al buen labrador.
112. Por el trabajo llegan arriba los que están abajo.
113. Por mi trabajo me visto y me alhajo.
114. Puta sentada, no gana nada.

115. Ser mercader, más va en el cobrar, que en el vender.
116. Si el alcalde no es ejemplar, ¿quién lo ha de respetar?
117. Sirve a señor, y sabrás que es dolor.
118. Si ves las estrellas brillar, sal, marinero a la mar.
119. Suegra, abogado y doctor, cuanto más lejos mejor.
120. Quien administra tus bienes, por suyos los tiene.
121. Quien ha de ser servido, ha de ser sufrido.
122. Quien mucho mira, poco hila.
123. Quien oficio sabe ejercer, no se quedará sin comer.
124. Quien tiene oficio, tiene beneficio.
125. Quien trabaja come y buena ropa se pone.
126. Un abogado listo, te hará creer lo que nunca has visto.
127. Un médico cura, dos dudan, y tres muerte segura.
128. Un sastre, un barbero y un zapatero, tres personas distintas y ninguno es verdadero.
129. Vale más medir y remedir, que cortar y arrepentir.
130. Ventero y ladrón, son dos palabras pero una cosa son.
131. Zapateador que bien zapatea, bien se menea.
132. Zapatero, haz tus zapatos, y déjate de otros trastos.
133. Zurrón de mendigo, nunca bien henchido.

RESUMEN

El objeto del estudio en este trabajo es el concepto PROFESIÓN en la visión del mundo hispanohablante.

El objetivo consiste en el estudio de las características estructurales y la verbalización del concepto PROFESIÓN en la visión del mundo hispanohablante.

La base teórica y metodológica: los principios fundamentales de la teoría de la lingüística cognitiva y el concepto (O.O. Potebnya, Y.S. Stepanov, O.S. Kubriakova, Z.D Popova, I.A. Sternin, A.M. Prikhodko, M.V. Pimenova, V.A. Maslova y otros).

Los resultados obtenidos: en la primera parte del trabajo fueron examinados los principios básicos de la teoría de la lingüística cognitiva, el campo léxico-semántico; fueron comparadas las opiniones de varios científicos sobre el término «concepto»; fue sistematizada la información sobre la estructura y la tipología de los conceptos; fueron descritas la metodología de su investigación y las etapas de estudio del concepto PROFESIÓN. En la segunda parte fueron analizadas las definiciones, etimología, frecuencia de aplicación del concepto PROFESIÓN; fue desarrollada su estructura y revelado su tipo; fue construido el campo nominativo y destacados los modelos de frases libres con verbos, adjetivos y preposiciones a base de CORPES XXI; fue analizado el concepto PROFESIÓN a base de las nominaciones de las profesiones tradicionales y modernas (235); fueron destacadas 23 características cognitivas mediante el perfil paremiológico del concepto PROFESIÓN, 7 características cognitivas a base de CORPES XXI; como resultado del experimento asociativo libre fueron identificadas 34 características cognitivas y estudiada la comprensión moderna del concepto PROFESIÓN por los hablantes nativos de español. Como resultado del estudio práctico del concepto PROFESIÓN fue examinada su evolución y confirmado que esta formación cognitiva es relevante y lleva desarrollandose rápidamente en la visión del mundo hispanohablante.

Palabras clave: lingüística cognitiva, campo léxico-semántico, concepto, profesión, campo nominativo, área conceptual, CORPES XXI, característica cognitiva, experimento asociativo libre

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, Спільник Олена Віталіївна, студент(ка) 2 курсу, форми навчання денної, факультету іноземної філології, спеціальність 035 Філологія, адреса електронної пошти helen.spilnik@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «**Особливості вербалізації концепту profesión в іспаномовній картині світу**» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____

Підпис _____

ПІБ (студент) _____